

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 "
Pe o lună . 2.40 "

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 filerl.
Manuscripte nu să inapo-
lază.

Intrigi unguerești.

Arad, 27 Februarie.

În sfârșit, după nenumărate declarații și contra-declarații echivoce, ziua de Sâmbătă ne-a adus și două mărturisiri sincere: una datorită ministrului-președinte *Khuen-Héderváry*, cealaltă șefului opoziției guvernamentale *Kossuth*. Puse alături aceste mărturisiri — făcute, fără îndoială, într'un moment de sinceritate... neprecugetată — situația politică începe a se lămurii și planurile guvernului se desvelesc tot mai mult.

Contele *Khuen-Héderváry*, pecetluind pacea încheiată cu kossuthiștii, a ținut să-i îmbărbăteze și mai mult înfățișându-le perspectiva unei răsplătiri.

„Simțesc, a zis contele *Khuen*; *că toți cei ce contribuie la restabilirea stării de pace se vor bucura de răsplata pe care națiunea o rezervă celor vrednici... Eu cred că toți cei ce sprijinesc readucerea stărilor normale vor fi răsplătiți. Și cred că pentru un bărbat politic nu poate fi răsplată mai mare decât încrederea ce i-o acordă națiunea*”.

Încă niciodată n'a răsunat din gura unui ministru-președinte o mărturisire mai cinică a unui târg încheiat. Răsplata națiunii nu poate să fie alta decât *mandatul de deputat*, pe care guvernul îl pune în vedere tuturor celor cari îl vor sprijini. Mărturisirea aceasta a ministrului-președinte confirmă și zvonurile anterioare, că între condițiile de împăcare a kossuthiști-

lor ocupă loc de frunte promisiunea că la viitoarele alegeri guvernul va garanta partidului kossuthist 70—80 de mandate. Zvonurile aceste, întemeiate acum pe chiar declarațiile publice ale șefului guvernului, nu pot fi infirmate nici prin cele mai categorice desmințiri... atât de obișnuite. Dimpotrivă, toate momentele confirmă existența acestei clauze secrete, înainte de toate o confirmă teama kossuthiștilor de-a intra în alegeri nouă „pe lângă sistemul electoral de azi”, având ca adversar pe *Jeszenszky*.

Partidul kossuthist a dezarmat în schimbul unor declarații retorice despre reformele militare și în schimbul promisiunii că la alegerile de deputat candidații partidului kossuthist vor fi menajați.

Pe această înțelegere își întemeiază guvernul și amenințarea cu disolvarea parlamentului. În noul parlament — potrivit planului chibzuit de guvern — va intra numai opoziția guvernamentală de sub șefia lui *Kossuth*. Partidul justhist va fi înfrânt cu toate mijloacele, pentru a se putea spori numărul mandatelor kossuthiste. Opoziția justhistă va fi redusă la un număr neînsemnat de deputați, în schimb va spori opoziția kossuthistă aliată cu guvernul, și străimătatea nu va avea cuvânt să spună că alegerile n'au fost libere, când au putut să intre vre-o 100 de opoziționiști... kossuthiști!

Graba cu care partidul kossuthist s'a închinat, ca din senin, guvernului ar fi rămas cu toată teama de alegeri nouă — inexplicabilă, dacă *Francisc Kossuth* n'ar fi

fost atât de... vorbăreț să lumineze și motivele acestei întorsături grăbite.

Întrebat de *Polonyi* și *Justh* asupra motivelor cari determină partidul kossuthist să dezarmeze după o luptă de 10 ani, *Kossuth* a răspuns:

„Trebuie să punem capăt luptei împotriva reformelor militare, ca să putem înfăptui reforma electorală sub domnia actualului monarh. Cu moștenitorul de tron vin și alte vremuri. Sub domnia actualului monarh trebuie să rezolvim atât chestiile militare cât și chestia cotului universal, pentru că cine știe dacă, venind pe tron moștenitorul de tron, nu va trebui să îndurăm sarcini militare mai grele și dacă vom putea reuși să apărăm, în chestiunea reformei electorale, interesele națiunii”.

Declarația aceasta a făcut senzație în toate cercurile politice — și, firește, a fost... rectificată. *Kossuth* a spus numai că „nu se cunosc vederile viitorului monarh”. Ori cum, rămâne fapt incontestabil că „vederile necunoscute” ale viitorului monarh au fost pentru kossuthiști un îndemn de-a încheia, grabnic, pacea cu guvernul și a facilita votarea reformelor militare și a reformei electorale.

Calitățile de bărbat de stat ale fostului ministru de comerț *Kossuth* n'au fost contestate de către nimeni, pentru că în întreg parlamentul ungar nu este nimeni care să fi putut descoperi în fiul revoluționarului dela 48 cea mai neînsemnată calitate de natura aceasta. Declarațiile lui publice, trecute de obicei prin alambicurile șefilor partidului său, nu reprezentau nicio-

Cum a murit Balzac.

De Adrian Corbul.

Nu credem rău să eulegem din frumosul volum pe care scriitorii francezi *Séché* și *Bertant* i-l'au consacrat lui *Honoré de Balzac*, capitolul în care se vorbește de moartea marelui romancier care este desigur alături de *Tolstoi* și poate chiar înainte de el, cel mai mare romancier al omenirii. După ce ne povestesc viața muncită, trudită, exaltată, sbuciumată a ilustrului scriitor, autorii cărții de care vorbim ni-l arată pe *Balzac* după realizarea căsătoriei lui cu nobila poloneză, dna *Hanska*. Dar, vai! romancierul se întoarce la Paris, suferind de o boală de inimă, contractată din pricina vieții lui. Îl regăsim dar pe *Balzac* reîntors din Rusia, dar greu bolnav în hotelul său din rue *Fortunée*.

„Cu toate acestea, scriu dnii *Séché* și *Bertant*, sănătatea lui *Balzac* pare mai întâi a se îmbunătăți, cu toate că prietini lui cari nu-l văzuseră de doi ani, erau izbiți de halul la care-l redusese boala. El reîncepu să-și făurească planuri noi: să plece la *Pirinei* cu soția sa, pentru a face o cură de apă; de acolo se va îndrepta spre *Biaritz* pentru a respira aerul salin. O nouă eriză îl trânti la pat. Și din nou nu mai phtu ecti nici serie, iar picioarele-i slăbite nu-l mai susțineau.

„Sunt redus la starea de mumie, scrie el lui *Théophile Gauthier*; nu mă pot nici mișca, nu pot nici cuvânta — stare care poate să mai dureze încă două luni.”

Este lesne de închipuit cât va fi suferit o fișe

expansivă ca cea a lui *Balzac* de această constrângere. Cei câțiva prietini cari-l vizitară în acel moment se retraseră înspăimântați de paloarea sa; prin Paris începuse să circule zvonul că marele scriitor era pierdut.

Balzac avea el conștiință de starea sa?... În ziarul „*Figaro*” din 20 August 1883, *Arsène Houssaye* a povestit o întrevodere tragică între autorul lui „*Moș Goriot*” și medicul său.

— Cât crezi că voi putea trăi încă? întrebă scriitorul.

Și cum doctorul nu-i răspundea:

— Ei, doctore, nu cumva mă iei drept un copil? Îți spun că eu nu pot muri ca cel dintâi venit. Un om ca mine datorește un testament publicului.

La cuvântul: testament, medicul se gândi că poate într'adevăr *Balzac* voia să scrie unul și când romancierul îl mai întreba dacă poate să se aștepte la încă șase luni de viață, doctorul elătină din cap în sensul negativ.

— Ah! strigă *Balzac* cu durere, văd bine că nu vrei să-mi acorzi încă șase luni. — Atunci îmi vei da încă șase săptămâni, nu este așa?... Șase săptămâni de friguri e o eternitate. Coasurile îmi vor părea zile... Și apoi nopțile, încă nu sunt pierdute.

Medicul urma să nu răspundă.

— Ce nici măcar șase săptămâni, ve-luă bolnavul îngrozit. Atunci câteva zile îmi vor ajunge. Câteva zile, nu este așa, doctore? Te rog...

— Scumpul meu *Balzac*, rosti în sfârșit medicul, nu amâna pe mâine ce poți face astăzi.

Scriitorul îi aruncă o căutătură teribilă și recăzu cu capul pe pernă. Din acea clipă intră în agonie și cei din jurul lui nu-l mai auziră murin-

rind decât cuvinte întretăiate, dar mai ales fraza de mai jos pe care o repetă fără încetare în delirul său: „Chemați-l pe *Bianchon*... chemați-l pe *Bianchon*... *Bianchon* mă va scăpa”^{*)}.

Cătră seară, *Victor Hugo*, neliniștit de zvonurile cari umblau, merse în grabă la hotelul din strada *Fortunée* și ceru să vorbească dlui *Surville*, cumnatul romancierului muribund.

„Am așteptat câteva clipe, povestește ilustrul poet în *Choses vues*. Lumânarea lumina slab splendidul mobilier al salonului și admirabilele pânze de *Porbus* și de *Holbein*, animate de păreți. Bustul de marmură (al lui *Balzac*) se înălța vag în această umbră, ea spectrul unui om ce ar trage să moară. Un miros de cadavru plutea prin casă”.

D. Surville se prezintă și îl călăuzi pe *Victor Hugo* în odaia lui *Balzac*.

„Străbăturăm un coridor, urcarăm o scară acoperită cu un covor roșu și plină de obiecte de artă, vase, statui, tablouri, dulapuri cu emailii, apoi un alt coridor, după care zării o ușă deschisă. Am auzit un horeăit prelung și sinistru. Eram în camera lui *Balzac*...

„O femeie bătrână, infirmiera și un servitor stăteau în picioare, de ambele părți ale patului”.

Această femeie bătrână — mama murindului — infirmiera și servitorul erau așa dar singurele per-

^{*)} Cetitorii „*Tribunei*” știu poate că doctorul *Bianchon* pe care-l chema *Balzac* în agonie sa, este un personaj creat pur și simplu de imaginația genialului scriitor. Pe *Bianchon* îl întâlnim în multe cărți din *Comedia umană*. Și cum autorul acestui ciclu era un mitoman, adică credea în existența reală a personajilor create de el, nu e de mirare că aștepta mântuirea dela doctorul *Bianchon*.

dată vederile lui personale (nici nu putea să reprezinte... ce nu există!) și chiar de aceea se ținea seama de ele. Astfel nici noua declarație privitoare la atitudinea „necunoscută” a viitorului monarh nu a făcut senzație fiindcă a fost făcută de șeful unui partid, ci fiindcă prin graiul lui Kossuth vorbeau cei cari au stăruit mai mult pentru încheierea păcii între kossuthiști și guvernamentali.

Dacă contele *Andrássy* și după declarațiile dinții ale contelui *Khuen-Héderváry* — la cari contele *Apponyi* a răspuns că nu sunt suficiente să determine partidul kossuthist să-și schimbe atitudinea de până acum — a nutrit nădejdea că pacea „*totuș*” se va face. Trebuie ca motivele lui să fi fost foarte serioase. Și a fost de ajuns intervenirea contelui *Andrássy* ca în termen de 4 zile să se schimbe dispoziția spiritelor în partidul kossuthist și *Apponyi* să se declare acum mulțumit cu aceleași declarații pe cari înainte cu 4 zile nu le socotise suficiente.

Motivul acestei schimbări nu puteau să fie decât „cederile necunoscute ale viitorului monarh” invocate, fără îndoială, de contele *Andrássy*.

În fața alor două argumente atât de hotărâtoare: răsplata națiunii și perspectiva că sub domnia viitorului monarh poate nu se va mai putea urma jocul cu „interesele națiunii” (o insultă la adresa actualului monarh!) s'au risipit și cele din urmă nedumeriri ale partidului kossuthist, care prin graiul contelui *Apponyi* a anunțat în ședința de azi a Camerei deputaților că partidul său condamnă obstrucția și va lucra pentru readucerea stărilor normale.

Guvernamentalizarea partidului kossuthist s'a terminat.

soarele unei clipă aceea supremă îl asistau pe nefericitul autor.

Vic. Hugo aruncă o lungă și miloasă privire pe chipul livid al lui Balzac, și se îndepărtă cu cernie: „Străbătând salonul, am regăsit bustul nemșcat, împasibil, măreț și imprăștiat ca un fel de raze, și am comparat moartea cu nemurirea?”.

Astfel, după aceste măturisiri, dna Hanska nu era de față, spre a culege cel din urmă suspin al sotului ei.

D. Octave Mirbeau a mers și mai departe. Într-o povestire patetică, apărută în *Temps* din 6 Noembrie 1907, a dezvoltat o versiune înspăimântătoare a morții lui Balzac. Faptele acestea pe care d. Octave Mirbeau afirmă că le aflase din gura pictorului Jean Gigouze (prietenul casei lui Balzac), o arătau pe dna Balzac certată de moarte cu soțul ei și înșelându-l în casa lui, în vreme ce nefericitul horecâia în agonie. Această pagină emoționantă, căreia talentul de vigoare al d. Octave Mirbeau îi dă ceva halucinant, a fost desmintită în mod formal de fiica dnei Hanska (dela primul ei sot), retrasă în mănăstirea dela Croix, din strada Vaugirard. Ce este exact în povestirea d. Octave Mirbeau? Nu știm nimic și probabil că nu vom ști nici odată nimic. Pare totuși stabilit că între Balzac și soția sa existau neînțelegeri de o mare gravitate.

Balzac s'a stins la 18 August 1850.

Un cortegiu imens, compus din tot ce Parisul avea mai distins în politică, literatură, artă, științe, finanțe, a urmat pe romancier la cel din urmă lăcaș.

Victor Hugo a rostit pe acel normant ilustru, un discurs admirabil și religios; el a exaltat geniul și opera marelui romancier, această *Comedie*

Pentru cei 16 teologi români dela Orade. Tinerimea română din Dej a adresat următoarea scrisoare teologilor români eliminați din seminarul dela Oradea-mare:

Admirând bărbăția și jertfa voastră intru apărarea dulcii noastre limbi strămoșești, Vă împărtășim iubirea noastră frățească și Vă îmbrățișăm cu căldură.

Dr. Ioan Cherecheșiu, Dr. Ioan Mezei, Dr. Romul Micșu, Emil Pușcariu, Dr. Valer Hango, Victor Micșu, Victor Mihali, Iuliu Micșu, Ștefan Rebrean, Dr. Octavian Filipan, Ioan Nagy, Benedict Russu, Emil Gradoricin, Augustin P. Mureșianu, Victor Roman, Vas. Pop, George Anca.

Teologii români gr.-ort. din Caransebeș:

Aderăm cu trup cu suflet la fapta eroică a celor 16 colegi dela Orade, cari mânați de geniul națiunii române în aceste vremuri grele au știut să afirme cu demnitate drepturile limbii noastre strămoșești atragând asupra lor admirația Românimii întregi.

Ioan Alexandrescu, I. Francescu, M. Humilia, Mihail Jigorea, Lucian Lungu, Ștefan Meșu, Antoniu Angel, Petru Bobariu, Ioan V. Brinzeiu, Gheorghe I. P. Dănescu, Iosif Coanță, Emil Grădinaru, I. Imbroane, Pavel Popa, Victor Poporicin, Eftimiu Jianu, Antoniu Novac, Remus N. Tinca, Ioan Teroran, Ioan Guțiu, Grigorie Poporicin, Eugen Poporicin, Teodor Iorgu, Iuliu Andrișoiu, Eugeniu Crăciun, Dimitrie Tăran, Coriolan Suciu.

Ghiarele... Iată un cuvânt care-ți evocă o mulțime de senzații ciudate! Pare-ți simți, cetindul, cum ți-se ureă în spate perfida pisică. Cuvântul acesta servește de titlu unui articol prim al „*Unirii*” din Blaj pe care o primim astăzi. **Ghiarele...** Nu-i așa că-i înspăimântător? Mai ales când e vorba de „ghiarele” unor „schismatici” ca noi cei dela „Tribuna”, cari în articolul nostru „*Ce se pregătește bisericii noastre unite*”, apărut în nr.-ul 28, am fi voit să ne folosim de prilejul trist al atacului guvernului unguresc cu episcopia gr.-catolică, să atragem pe credincioșii „singurii adevărați” bisericii, la biata noastră schismă... Am fi voit noi, „scorpii”, să facem propagandă „schismatică”. Cel puțin așa spune „Unirea” de

amând, ale cărei cărți, spuse el, „au formează decât una singură, o carte însufletită, luminoasă, profundă, în care vezi plecând și venind și mergând și mieșorându-se, ca ceva halucinant și teribil, amestecat cu realitatea, toată civilizația noastră contemporană; carte minunată pe care poetul a intitulat-o *Comedie* și pe care ar fi putut-o intitula *Istorie*, care ia toate formele și toate stilurile, care-l întrece pe Tacit și care merge până la Suetone, care-l străbate pe Beaumarchais și merge până la Rabelais...”

Cele din urmă cuvinte ale lui Victor Hugo, de o sfâșietoare elocvență, i-au mișcat adânc pe asistenți.

„Nu este așa, voi toți cari mă ascultați?... Astfel de scrisuri ne arată nemurirea: în prezența anumitor morți ilustru, simțim mai lămurit destinul divin al inteligenței care străbate pământul spre a suferi și a se purifica, și pe care o numim omul; și ne spunem că nu se poate ca accia, cari în viața lor au fost genii, să nu fie suflete după moartea lor!”

Lenau.

Negură.

*Tu negură lunecă necel de pe culmi,
Cât ochii mei prind depărtarea
Șacopere culmea rotaților ulmi
Ce sprijin' cu vârful lor zarea...*

*Coboară și culcă sub vâlul tău greu
Pădurea și vesteda vale —
Deodată cu groapa trecutului meu
Țesul din durere și jale!!*

T. Murășan.

astăzi prin inteligentul condei al părintelui *Septimiu Popa*.

Ba nu zău, nu-i caraghios?! Noi să fim tratați de „scorpie schismatică” când noi am fost singurul ziar românesc care, de două săptămâni, zilnic dăm cea mai mare și mai românească însemnată evenimentelor cari se pregătesc împotriva bisericii noastre unite? Noi, o redacție alcătuită în majoritate de uniți?

„Unirea” dovedește încă odată că nu știe să cetească, iar procesele de intenții pe cari ni-le face, întemeiate pe aceste cetanii, sunt cu desăvârșire eronate și jignitoare pentru noi. Căerem „Unirii” mai multă conștiințiozitate, dacă nu putem să-i cerem și inteligență care este în mâna „atolpulintelui” Dumnezeu.

Un eșec al propagandei filomaghiare. După cum se anunță din Berlin, un institut de editură de acolo a pus în circulație o hartă geografică a Austro-Ungariei, pe care localitățile din Ungaria, chiar și cele germane, erau însemnate cu nume ungurese. Liga culturală germană, n'a întârziat, firește, să protesteze împotriva acestei anomaii, mai ales că noua hartă era menită pentru școlile elementare din Prusia. La rindul său, ministrul de instrucție al Prusiei, a oprit întrebuințarea hartei în școlile din Prusia și acum e mare supărare în tabăra patrioților noștri, căci — de sigur — harta din chestiune s'a tipărit din banii vărsați de guvernul ungur cu atâta prisosință în scopul propagandei filomaghiare.

„**Budapesti Hirlap**” iar scrie. În numărul de Duminică al ziarului unguresc *Budapesti Hirlap*, iar găsim un articol plin de injurii la adresa teologilor orădani și a preoțimei noastre. Nu avem de gând să mai înregistrăm toate nebuniile acestui ziar debitat sub acest raport, decât cel mult atunci când va introduce în ele o notă nouă. Iar de astădată nu aduce nimic nou. Că suntem în culți, răi și fără de creștere, fiindcă nu ne facem unguri, asta o știam de mult. Prin urmare să fim sănătoși și noi și *Budapesti Hirlap*, fiecare cu ale lui.

Regimul absolutist în Croația. Noul ban al Croației, după cum anunță știrile din urmă, a instaurat în țara întreagă un regim cu adevărat absolutist. Dela venirea banului Cuvai și până astăzi, procurorul general a pornit nu mai puțin de 180 de procese de presă. Un record acesta, într'un restimp atât de scurt, fără pereche chiar și în Ungaria. Confiscarea ziarelor se practică zilnic cu o intoleranță nemai pomenită. Populația e foarte agitată și demonstrațiile de stradă se țin lanț. E o fierbere dela un capăt al țării la altul. Ideea care fermentează mereu spiritele e *trialismul*. Organul opoziției croate *Agramer Zeitung* scrie în numărul său din urmă un articol sensationabil, în care dietele din Bosnia, Dalmația și Agram sunt invitate să adreseze împăratului un memoriu colectiv, în care, în baza diplomei regestei din 1867 și în baza transacțiunii ungaro-croate, să ceară convocarea unui parlament al tuturor Slavilor dela sud, care parlament să aducă o hotărâre definitivă în chestiunea unirii Slavilor dela sud într'un singur stat.

Tot o urmare a tulburărilor din Croația e și oprirea mai multor adunări publice, între altele și a celei dela *Sissek*, convocată de opoziție cu scop de a se discuta situația generală a țorisoarelor slave. Consiliul comunal din *Pezega* a fost amovat. — tot atâtea presemne ale unor sguđuri hotărâtoare pentru viitoarea configurație a monarhiei.

Alarmare rusească. Se anunță din Petersburg „*Nowoje Vremja*” este alarmată, că Austro-Ungaria trimite trupe pentru întărirea garnizoanelor din Galiția și dealungul hotarelor prusiace face întărituri nouă.

Ședința Camerei. Evenimentul ședinței de azi a fost anunțarea desarmării din partea kossuthiștilor. Oratorul autorizat să anunțe dezarmarea a fost contele *Apponyi*. Într-o cuvântare mai lungă, el a declarat că partidul său e mulțumit cu condițiile formulate de contele *Khuen-Héderváry* pentru pace. Impotriva reformelor militare, în noua lor formulare în punctele de dificultate, nu mai are partidul lui Kossuth nici o pretenție. Tot atât de satisfăcut e acest partid și cu promisiunea guvernului, că va depune proiectul reformei electorale încă în anul acesta. **Desarmarea acestora**

rușinoasă a partidului lui Kossuth e privită chiar și în cercurile ungurești ca o dovadă de toamnă cea mare a partidului în fața unei reforme electorale în sens cu adevărat democratic. Justiștii sunt de acum izolați, nu însă hotărâți a bate în retragere. Atitudinea kossuthiștilor încă n'a deis situația.

După Apponyi au mai vorbit Desy și primul ministru Héderváry.

Scrisoare din Bucovina.

Lege și pedagogie. „Patriotism” și cultură.

I.

Suceava, 11/24 Febr 1912.

Gimnaziul nostru e cel mai populat din Austria: adăpostește 1000 de elevi într'un „edificiu” legat în fier, ca să nu se prăbușească, și dintre aceștia 60% sunt Români. Însă de când a plecat severul, dar dreptul Stefan de Repta și blândul său urmaș Constantin Cosovici, care a izbutit încă să fie ordone și să oprească o clipă primejdia înstrăinării, se apropie de ruină, nu „edificiu”, ci gimnaziul ca instituție culturală și națională. Se știe că stăpânitorii nu ni-s tocmai prieteni. Mă mir că ne-au mai dat din averea noastră strămoșească, „fondul religios”, atâta, ca să ne înființăm un gimnaziu, care la început era menit numai Românilor, când aveau a clădi atâtea casarme și trebuiau să cumpere atâtea automobile, de cari mai ales ar nevoie tradiționalul nostru dușman, „guvernul”, ca să-i plimbe pe fruntașii „stâlpii” Românilor, — pe politicienii noștri îi poți corupe și cu o plimbare în automobil — cari se înțelege se „revanșează” cu fapte. Astfel acum de câțiva ani voiesc să puie mâna și pe gimnaziul nostru, nu numai în ce privește afacerile bănești, ci și pe felul, cum au să fie educați elevii Români. Un om energie ca Stefan de Repta nu putea să sufere, și n'a suferit, un astfel de amestec. Însă de când a plecat el și urmașul său, lucrurile s'au cam schimbat. În locul singurului bărbat care era chemat și avea pregătirea și energia necesară, bărbat pe care însuși Stefan de Repta l'a ales să-i fie urmaș, au pus — ne socotind chiar și voința Mitropolitului — pe un individ, în viața privată de bună seamă cu foarte cinstit, însă care de altfel în toate privințele e un fruct al școalei corupte și semitice a guvernanților noștri: le trebuia un om care să asculte la ușă, ce vorbesc profesorii în clasă, ca să se plece „ergebenst” cu umilitate, în fața oricărui funcționăraș, care poartă o șapcă neagră-galbenă, și care în iritare nu e cu mult mai moderat, ca unele din foile de scandal ale politicienilor noștri. Și l'a aflat chiar în rândurile Românilor. Vă puteți închipui, ce anarhie domnește într'un institut în fruntea căruia stă un imbecil. Și anul acesta ne-a dat dovada. Căci nu elevii au fost cauza tuturor relelor, cari au discreditat atât de tare numele bun al gimnaziului nostru, nu profesorii, dintre cari mai mulți și-au implinit datoria, ci guvernul, care crede, că postul de director al gimnaziului din Suceava e numai pentru ca un profesor mai bătrân să capete o pensie mai mare, când se va retrage și că un gimnaziu românesc n'are nevoie de un conducător mai capabil și energie, care se înțelege, că nu se va pleca în fața fiecărui circular tendențios și care ar putea fi încă doamne ferește, ... irendentist! Astfel s'a întâmplat, că în vremea din urmă un director nu stă mai mult de 2—3 ani, apoi pleacă și vine rândul altuia, cel mai bătrân, ca la triburile africane. Vedeți că toți „bătrânii” noștri voiesc să fie în viața lor director măcar o săptămână. Și dacă se poartă bine, dacă se pricep a asculta la ușă sau a privi prin borta lacătului, dacă se pricep a zâmbi mai marilor și colegilor un zâmbet perfid și lingușitor, dacă se pleacă „ergebenst”, ajung

de bună seamă, dacă nu directori, cel puțin... locuitori. Și astfel se păgubesc interesele sfinte ale neamului și se apropie de ruină o instituție culturală, numai culturală.

*

D. N. Iorga a zis foarte bine comparând stările dela noi cu cele din Basarabia: la noi ne-au pus lanțuri de aur, peste Prut le-au pus lanțuri de fier, la noi e coruperea gândului, acolo e neiderea lui. Cultura cyreo-neumțesească „europeană”, cum zic ei, cultura burocrăției austriace, pe care o privim cu drept ca un produs al semitismului, contra căruia se luptă azi chiar și în Franța, care o vreme era atât de cutropită de acest soi de „cultură” cultura pe care la suprafață „Kulturträger” îi noștri o reprezintă, ca pe o zeiță antică „alma mater” pe când noi nu zărim decât banul strălucitor, cu care voiesc să ne cumpere sufletele, cultura aceasta ne-a corupt într'adevăr așa de tare, încât când privești la suprafața n'ei nu observi unde e răul, pe care-l simțești numai: astfel ai putea crede, că cutare intelectual „român” e într'adevăr Român, pe când în realitate de mult și-a vândut sufletul străinilor. În privința aceasta Austria a fost cu mult mai „cuminte” — în sensul dat acestui cuvânt de zărele cyreiești din apus — însă pentru aceea și cu mult mai imorală ca Ungaria, care și ea azi începe a recunoaște, că tot e mai bună „tactica” d'lor de pe la Viena-Lemberg-Cernăuți. Pe încetul ne-a strecurat în suflet o neîncredere față de Români din alte părți, o credință, că Viena e centrul culturii, care trebuie să ne-o însușim, ne-a corupt pe toată linia și aproape pe toți.

Însă se înțelege că mișcarea națională din țară și din Ardeal, care în ultimul deceniu a luat un avânt atât de frumos prin scrisul d'nei Iorga și a acelora, cari câțiva ani au fost tovarășii săi, a deșteptat și pe Români din Bucovina și mai ales în tinerețe a aflat un teren atât de bun și roditor. Tinerețea, care atunci era încă pe băncile școlii azi începe a porni la luptă, deocamdată se înțelege că neorganizată, ca să recucerească aceea ce dușmanii noștri cu'n zâmbet perfid pe buze ne-au fost furat. Curentul acesta, care la alte popoare din Monarchie a pornit acum de mult și cu mai multă vehemență, trebuia oprit. Și cum? Prin deșteptarea... „patriotismului”. Vedeți că aici Austria și Ungaria se bătălesc pe aceleași drum. Și care-s mijloacele? La noi la aparență mai inofensive și indulgente, însă cu aceeași tendință. Vă voi înșira numai trei, cari în timpul din urmă s'au accentuat în deosebi: exercițiul de arme la toate gimnaziile din Austria, cu chemarea specială de a deștepta „patriotismul” tendința de a uniforma elevii Români dela unele gimnazii din Bucovina, și în fine opreliștea elevilor din Suceava de a cetii foi politice, încă un scop „patriotic” cel mai sublim!

Să cercetăm puțin în ce împrejurări s'au întâmplat acestea și cui avem a-i mulțumi atâtea servicii „patriotice”. Unele au fost dictate de-a dreptul dela Viena și altele au răsărit în mintea genială a unora dintre intelectuali — intelectuali români, cari nu știu unde-i înmormântat Alexandru cel bun și știu de-abia că Stefan cel mare își are mormântul la Putna, alții însă cred că o... statuie! În fine iertați-i: au cultură „europeană” câștigată la universitatea din Cernăuți! — și odată ce fac o faptă atât de strălucită așteaptă și o răsplată grasă în bani sau mai adesea în titluri, căci conducătorii noștri de bună seamă „fiferști” și ei, sunt foarte idealisti! Exercițiul de arme impușcarea la țintă, a fost introdus în toată Austria, deci intelectuali noștri nu-s de vină.

De-abia a fost introdus acest nou „obiect liber” și excelenții noștri pedagogi îi îndemnau pe elevi să se înscrie cât de mulți, căci fac o faptă „patriotică”. Noi „patriotismul” asta îl cunoaștem destul de bine din experiența ce-am făcut-o cu intelectuali noștri, și-i felicităm pe toți, cari s'au pus în serviciul acestei idei, ca un astfel de

fals „patriotism” să se propovăduiască prin școli, noi știu contra cui s'or îndrepta armele aceste — un pușca și baioneta, ce li-se pune în mâna elevilor — ei gândurile ascunse, cari au fost inițiatorul acestei „reforme” școlare, care e cu totul contrară ideilor pedagogice moderne, în orice privință și mai ales încă cu scopul pronunțat de a-i face pe elevi mai „patrioti.”

Fără îndoială că sportul e ceva necesar pentru educația fizică a elevilor, însă fără această numantare „patriotică”, care numai pedagogilor noștri le e binevenită. Nu suntem din principiu contra introducerii sportului în școală — sunt și alte sporturi mai sănătoase și mai puțin brutale — însă în sensul ăsta nu-l primim! Aceiași tendință „patriotică” avea și uniforma, care a răsușit însă din capul genial al unui membru al corpului didactic din Suceava. Ce să mai facă bietul, căci până acum nu prea avuse noroc? Într'adevăr îl compătimim! Atâta zbucium și atâtea zâmbete și chiar banenote aruncate încolo și încolo și totuși degeaba! Era încercarea desperată a unui bărbat corupt de semitism, a unui parvenit, de a-și crea o platformă morală, o încercare care n'a reușit și de aceea nici nu vom mai vorbi de ea. Am amintit-o numai ca făcăr... din simptomele unui viitor foarte trist, dacă nu s'ar arăta din altă parte zorii... mai bune. Am artătat că tendința aceasta... produce un amănit fel de „sport” și „uniformă” care o latură politică „patriotică” pronunțată... de aceea, numai de aceea ar trebui combătută. Însă ideile aceste sunt și nepedagogice: ele tind spre o militarizare a școlilor, care în timpul... în urmă în alte țări de mult a fost seoașă. Tendința pedagogică moderne e să crească oameni liberi, nu militari, disciplinați, cari în direcția aceasta sunt instruiți tot atât de bine și în casarmele, cari nu pot fi confundate cu școala, — oameni odnați și culti, nu niște catări intelectuali! În România acum de câțiva ani a fost desființat ultimul regiment de copii cu pușculițe și șăpci, bucuria unui fost ministru de instrucție, căruia-i plăceau astfel de „cătano”. Vremea noastră tinde spre o desmilitarizare a școlilor și numai un intelectual din Bucovina s'o mai fi bucurând când vede că toți elevii merg în pași și nu greșește nici unul, sau când duc mâna la șapcă de salută! Iată o grămadă de forme prin cari guvernul încearcă să strecore și în școală politica sa de corupere și de semitism și noi trebuie să ne opunem din răspuner, căci în școală nu ne trebuie disciplina draconică, care să depindă în alt loc, ci educație, n'avem nevoie ca școala să ne dea păpușe mecanice, cari vegetează o viață fără rost, ei oameni liberi, cari în școală să câștige puterea morală, de a lupta pentru neam și de a rezista adăncuirilor banului. Se poate că burocrății austriace n'au aceeași părere, însă noi nu-i vom întreba de sfat, în chestii, pe cari numai noi le putem rezolva! O măsură recentă e ca elevii să nu citească foile politice — acestea numai pentru tîntul Suceava și împrejurime. Cum însă la noi „Luceafărul” este o foaie și politică, „Viața Românească” asemenea, apoi am mai vorbim de ziare ca „Neamul românesc”, „Tribuna”, „Unirea”, în curând „Lumina” și celelalte și cum li-s'a sfătuit elevilor ca nici foi literare să nu aboneze, ci așa dacă vor vedea una într'un colț s'o foiașcă puțin, atunci vă puteți închipui încotro țintește aceasta nouă „reformă”. Elevii noștri vor cetii și mai departe frumoasele foi românești cum e „Tribuna”, „Neamul românesc”, „Luceafărul” atâta că în secret: și astfel va crește moralitatea? Se obiectează că totul ziarelor noastre din Bucovina e prea vehement și vulgar. E drept. Însă aici altfel se combate și altfel se feresc elevii de imoralitate. Huștrii noștri „pedagogi” ar fi putut îndrepta aceasta tristă stare de lucruri creată de „stâlpii” noștri atât de geniali și n'au făcut-o. Acum vin cu o măsură atât de proastă. Se amenință și cu pedepse foarte aspre! Ei bine... să

MOBILE

TARI, LUCRATE CU GUST ȘI IEFTINE
să pot căpăta numai la fabrica de mobile alui

Székely és Réti, Marosvásárhely,
Széchenyi-tér 47

Lucrul solid și prețurile ieftine e cauza că numărul cumpărătorilor noștri zilnic să înmulț...

Trusouri complete pentru mirese.

Aranjamente admirabile pentru prânzitoare, dormitoare, saloane și odăi etc.

Mobile englezești cu piele.

Prețuri de tot ieftine.

Oamenilor acreditabili se vând și pe lângă plătire în rate.

În provincie la dorință mergem în persoană și arătăm bogatul nostru catalog ilustrat.

TELEFON Nr. 214.

cetească elevii? „Mein Oesterreich”, „Guter kamerad”, apoi romanele lui Karl May, scrise pentru tinerețea nemțească atât de deosebită de a noastră? Și până acum nime nu s'a gândit să-i oprească pe studenți a oei ziare: gândul acesta tot numai în capul unui genial pedagog dela Suceava a putut să răsără! Intr'adovăr, ce elevi voiesc ei? Copii, cărora să le placă a se da cu săniuța, a se juca de-a cătanele ori de-a baba carba, să se deie peste cap să învețe câteva cuvinte grecești, latinești, să știe articolul nemțesc (ma-ma — tata, der Vater — die Mutter) lucruri foarte bune, cari însă nu ajung. Măsura aceasta dacă ar fi de natură pur pedagogică o putem admite numai în gimnaziul inferior, în nici într'un caz însă pentru elevii claselor superioare. Profesorul e chiar dator să le explice elevilor diferite direcții și evenimente politice, căci de altfel elevii odată ieșiți din gimnaziu și de printre teancurile cu cărți, vor sta ca într'un labirint și nu vor ști încotro să poruncească — dacă tonul unor ziare îi „scandalizează” pe iubiții noștri „pedagogi”. Ah! După o decoratie sau un titlu, și nici de fel după muncă, — atunci să nu le oprească pe toate! În fine peste tot locul e aceeași tendință îmbrăcată numai în alte forme, protejată când de un intelectual „român”, când de un biurocrat dela Viena, de a ne depărta de sufletul adevărat al neamului nostru, de a ne corupe inima și sufletul, de a năbuși orice libertate de gândire, chiar și la profesori, de a combate prin școală curentul cel nou de regenerare națională a Românilor și de-a „disciplina” astfel pe elevii români, ca în viitor să fie o gardă credincioasă a birocrației austriace, reprezentată în Bucovina și prin câțiva Români răătăciți și corupți. Vom vedea cine va învinge: aurul sau spada românească, adevărul sau minciuna și corupția? Noi credem, că adevărul poate întârzia puțin, însă în sfârșit totuși va străbate spre culme!

O socoteală.

In chestiunea salarelor profesionale.

Un preot solicita deunăzi, în *Revista Preoților*, îmbunătățirea salarelor preoțești, așa după cum, afirmativ, li-s'ar fi pus în vedere profesorilor dela seminarul diecezan din Arad.

Un profesor face acum următoarea socoteală interesantă despre îngrijirea de care sunt împărțiți profesorii din partea diecezei:

„Un profesor dela institutul pedagogic-teologic, dela care dieceza pretinde calificatie academică și să propună 20—25 ore la săptămână, după un serviciu de 8—9 ani ajunge la un salariu anual „petecat” de 2360 cor. + 500 cor. bani de cvartir. Din acest salariu, pentru că să aibă un cvartir modest, dar cinstit, ca să nu fie rușine unei Sfintei Tale, să iutri în casa profesorului, trebuie bietul să mai ia cel puțin 300 cor. din salariu, ca să poată plăti chiria, care se urează pe zi ce merge. Cât mai rămâne din salariu? 2060 cor., zi: două mii șasezeci coroane, din cari, detragând 3.33 cor. lunar la fondul de pensie, cad pe o lună 168 cor. 33 fil. Din suma aceasta detrage apoi pentru luminat, încălzit, spălat, servitoare, contribuție și cult, apa etc. etc. Iți va rămâne în cazul cel mai favorabil abia 60 cor. pentru trai. De îmbrăcăminte, medic, apotecă, de creșterea copiilor și alte spese neprevăzute nici nu vorbim, pentru aceasta nici nu se ajunge din salariu. Unde sunt cărțile și revistele de specialitate, diferitele contribuții de binefacere, speșele convenționale etc. etc.? Din cele de sus reese așa dară, că profesorii mult învidiați pentru unele mici daruri, încheie bilanțul cu deficit”.

„Vezi, Părinte, cum stau ceice lucrează la acest focular al diecezei noastre? Te vei mira și iți vei pune întrebarea, că din ce trăiesc acești luminători ai bisericii? Iți răspund, că trăiesc din ajutorul socriilor (Ei, și dacă n'au socri cu dare de mână? R), sau făcând datorii (Asta o credem pe cuvânt. Red.)”.

După informațiile noastre, chestia salarelor profesionale va fi desbătută în consistorul plenar conchemat pe Joi și nu ne

îndoim, că consistorul va găsi mijloacele prin cari să le creioze profesorilor condițiile unui trai cinstit, în conformitate cu munca lor cinstită.

Războiul italo-turc.

Linștea care se statornicise pe câmpul de luptă din Africa — după cum arată ultimele telegrame — a fost întreruptă de trupele italiene printr'un atac contra Turcilor acasă la ei, dar nu în Europa, ci în proprietățile din Asia. Pe lângă încercările ce se fac în Africa de a răsvrăti triburile arabe contra Turcilor, bastimentele italiene bombardează porturile sultanului de pe malul Siriei, nădăjduind că prin această îndoită acțiune vor determina Poarta la cedarea Tripolitaniei.

Bombardarea Beirutului.

Telegramele sosite Sâmbătă din Constantinopol, anunță că bombardarea orașului Beirut a început la orele 9 dimineața și a durat o jumătate de oră.

Italienii au scufundat un vas de război turc, iar un altul a fost scufundat de înșiși marinarii turci de pe bord.

Sosirea flotei în Beirut.

Ieri după amiază a sosit în fața portului Beirut o flotilă italiană și a somat autoritățile să extrădeze cele două vase turcești cari s'au refugiat în port. Italienii au dat timp de gândire până azi la orele 9 dimineața.

Neprimind nici un răspuns, au scufundat cele două vase și au bombardat orașul.

Sosirea flotei italiene în fața portului Beirut a provocat o mare panică printre populație, temându-se că Italienii vor debarca.

Mulțimea a luat cu asalt arsenalul și a luat arme de acolo pentru a fi gata de un eventual atac al Italienilor.

Valiul a luat măsuri severe pentru menținerea ordinii și liniștirea populației.

Dimineața două vase italiene au început bombardarea orașului. Obuzele au distrus palatul guvernului și toate firele telegrafice și telefonice, astfel că orașul este acum complet izolat.

După cele din urmă știri din Constantinopol, neconfirmate încă, proiectilele vaselor italiene ar fi căzut pe cheiul din Beirut unde o mare mulțime era adunată: mulți locuitori ar fi fost uciși. Mulțimea ar fi luat armele din depozitele guvernului.

Constantinopol. — După ancheta oficială făcută la Beirut, cinesprozece persoane au fost ucise și mai sunt cam 100 de răniți.

Trei escadroane de cavalerie au fost trimise din Damasc.

Agencia Reuter află din Beirut că în urma bombardării vama și mai multe edificii din port au avut stricăciuni importante: ar fi 60 de morți. O panică s'a produs în populație.

Autoritățile militare au luat măsuri de apărare.

Ministerul de interne a dat despre bombardarea dela Beirut comunicatul următor: la ora 7 dimineața două crucișătoare italiene din tipul cuirasatului „Vittorio-Emanuelle” și două vase-transport au sosit în raza dela Beirut și au cerut predarea canonierei „Anvillah” și a torpilorului „Angora”. Aceste două vase otomane au luat imediat poziția de luptă pe când autoritățile aveau o consfătuire în privința notei trimise de contra-amiralul italian.

Înainte de termenul dat, italienii au început bombardarea; vasele otomane s'au apărat energie, canoniera „Anvillah” fiind atinsă de mai multe giulele a luat foc și un aparat electric a făcut exploziune. Echipajul și armele au fost debarcate, apoi „Anvillah” și torpilorul „Angora” s'au aruncat singur în aer.

După bombardare, vasele italiene s'au depărțat și au revenit două ceasuri mai pe urmă. O parte din vasele turcești scufundate se mai vedea

încă de asupra mării, vasele italiene au mai tras încă o giulea care a atins banca otomană pricinind stricăciuni. Apoi vasele italiene au plecat.

La primul moment populația era foarte îndârjită, dar în urma măsurilor repede luate de autorități, ordinea a fost restabilită numai decăt.

Valiul a făcut o inspecție și a publicat o proclamațiune spre a liniști pe locuitori.

Populația indigenă și europenii din Beirut.

Se anunță din Beirut că populația de acolo, și mai ales săracii sunt foarte revoltați contra italienilor, și contra națiunilor cari se află în legături amicale cu italienii.

Știrea că mulțimea vrea să comită atentat contra europenilor n'a fost confirmată încă.

Francezii, englezii, grecii, americanii și germanii deocamdată nu sunt amenințați.

Ziarele din Paris anunță că pericolul din Siria amenință interesele Franței.

Franța se teme că Italia va merge mai departe pe calea începută, deoarece guvernul aprobă această acțiune.

Guvernul turcesc va trimite o notă puterilor, prin care protestează contra bombardării orașului Beirut.

Constantinopol. — La orele 3 după amiază se anunță că ieri a sosit în fața portului din Beirut 2 vase de război italiene și după ce au scufundat două vase de război turcești, au părăsit portul.

După bombardare.

Constantinopol, 26 Februarie. — În decursul zilei de ieri nu s'a arătat în fața Beirutului nici un vas de război italian. Populația s'a mai liniștit. Deoarece însă sunt temeri, că din cauza bombardării Turcii vor începe în oraș masacre împotriva creștinilor, s'a declarat starea de asediu.

Portul a fost în mare parte ruinat de obuze. Bucăți de șrapnele sunt împrăștiate pe străzi. Pereții zidirei Băncii de Salonic sunt găuriți. Frontispiciul palatului Băncii Otomane este în ruine. Clădirea băncii Palestinei este descoperită de giulele. Îndată după primirea acestor știri la Constantinopol s'a ținut un consiliu de miniștri, în care s'a hotărât de urgență expulzarea italienilor din Turcia.

Masacrul străinilor.

Constantinopol, 26 Februarie. — Azi de dimineață s'a lătit vestea prin oraș, că în Beirut mahomedanii au început a masaca pe italienii aflați acolo. Creștinii străini încă au ajuns victimele răzbunării turcești. Amănunte lipsese.

Intervenția puterilor.

Era de prevăzut, că îndată ce Italienii vor muta teatrul războiului de pe teritoriul Tripolitaniei în altă parte, fie și în Asia mică, puterile neutrale vor trebui să intervină, pentru ași apăra interesele lor. Astfel vine știrea din Londra, că îndată după lățirea veștii despre bombardarea Beirutului încredinșătorul Lancaster a primit ordin sigilat să plece în apele mării Aegeice și să aștepte acolo ordine ulterioare.

De asemenea un vas francez a plecat din Toulon în apele levantine pentru a apăra acolo interesele franceze.

Austro-Ungaria încă n'a dat nici un ordin în această privință, deoarece este informată, că Germania a dispus trimiterea unui crucișător în apele Beirutului.

Cheltuielile războiului.

Roma, 26 Februarie. — Ministrul de finanțe Tedesco a depus la cameră un proiect de lege pentru regularea cheltuielilor de război. Ministrul cere 140 de milioane de lire pentru continuarea războiului, ca credit extraordinar, apoi 30 de milioane pentru proviziuni de război.

A mai cerut autorizația unui împrumut de 35 de milioane, care să servească drept cheltuieli de administrație și pentru zidiri noi în provinciile anexate.

Proiectul a fost luat de urgență în discuție și va fi votat cât de grabnic.

Scrisoare din Roma.

O publicație oficială. — Ouașprezere mii de reprezentatii în șase luni. — Wagner domină în operă. — Franța domină în proză. — Dramele engleze, germane și spaniole.

Roma, 18 Februarie 1912.

Ministrul instrucțiunii publice din Italia, a publicat zilele acestea „Buletinul de Arte”, în care, direcțiunea generală de Belle Arte a tipărit un lung raport asupra tuturor operelor teatrale muzicale și dramatice de autori străini, cari s'au reprezentat în toată Italia în primul semestru al anului 1911.

Creдем că aducem un folos cetitorilor noștri, spiciind din acest raport câte ceva, astfel ca să le putem da o idee clară asupra reprezentațiilor pieselor de autori străini, în această țară de milioane de locuitori.

În acest raport, se vorbește și de piesele autorilor italieni, dar la noi, nu poate interesa atât piesele și numele autorilor italieni, întru cât teatrul francez și german este mult mai cunoscut la noi, de aceea spicuirea noastră o vom face numai pe acest teren.

În timp de șase luni (Ianuarie—Iunie 1911) în toată Italia s'a dat un număr de 12.224 de reprezentații teatrale cu piese muzicale și dramatice de autori italieni și străini.

În acest interval, în provincia Milan s'an dat 1872 reprezentații; în provincia Turin 1496; Roma 1163; Neapol 621; Florența 447; Veneția 375 etc.

Din totalul de 12.244: 7632 au fost reprezentații de piese de autori străini, 2.293 au fost de autori francezi (aproape jumătate); 1709 de germani; 45 de ruși; 31 de norvegieni; 4 portugeze, iar 77 de autori străini necunoscuți.

Dintre reprezentațiile de opere, de autori străini, cel mai mare număr l-a dat operele franceze (10 opere, reprezentate de 268 de ori); pe urmă vin operele germane (9 opere reprezentate de 133 ori); 2 baleturi rusești au avut 27 de reprezentații; 1 operă spaniolă a avut 5 reprezentații.

Operele străine, cele mai des reprezentate, au fost Carmen (Bizet) de 68 de ori; Faust (Gounod) 50 de ori; Manon (Masenet) 46 de ori; Lohengrin (Wagner) 43 de ori; Mignon (Thomas) 34 de ori.

Autorii francezi de opere, cei mai reprezentați în aceste șase luni, au fost: Bizet (de 68 de ori); Massenet (67); Gounod (57); Thomas (34); Berlioz (25); Saint-Saens (10).

Dintre autorii germani, Wagner este cel dintâi, și tot cel dintâi este și dintre toți autorii străini de opere cari s'au reprezentat în Italia în acest interval (90 de reprezentații); pe urmă vin Strauss și Meyerbeer cu câte 21 de reprezentații fiecare.

Dintre autorii spanioli, singur Gomez a avut cinci reprezentații cu opera Guarany.

În ceace privește operetele, cari mai mare număr de reprezentații l-a dat operetele austriace (34 de operete, reprezentate de 1584 de ori); vin pe urmă 25 de operete franceze, reprezentate de 316 ori; 9 engleze de 211 ori; 1 spaniolă de 17 ori.

Opereta cea mai des reprezentată a fost Văduva veselă de Lehar de 458 de ori; vin pe urmă Walzers Traum de O. Strauss de 290 de ori; Conte de Luxemburg de Lehar de 144 de ori; Gheisha de Iones de 143 de ori; Dragoste de prinți de Eysler de 61 de ori; Manevre de toamnă de Emmerik-Kalman de 50 de ori; Vânt de primăvară de I. Strauss de 48 de ori; Boccaccio de Suppé de 47 ori. Toate aceste operete, afară de ultima, sunt moderne.

Operetele franceze cele mai des reprezentate au fost: Clopotele de Corneville de 35 de ori; Fata mamei Angot de 34 de ori; Mascota de 32 de ori, etc.

În proză, ordinea se schimbă, căci în primul simestru din anul 1911, Franța domină celelalte reprezentații de lucrări străine în Italia. Astfel s'an reprezentat în acest interval 320 de lucrări franceze, de 1709 ori. Vin pe urmă 14 lucrări engleze de 148 de ori; 18 germane de 93 de ori; 9 spaniole de 72 de ori; 6 norvegiene de 31 de ori; 1 portugeză de 4 ori.

Piese străine cele mai mult reprezentate au fost: La petite chocolatiere de 61 de ori; Le ma-

itre de Farges de 45 de ori; Les marionettes de 39 de ori; Dama cu cameli de 37 de ori; Iubire care trece (de spaniolii frați Quintero) de 35 de ori; Aventurierul (de Capus) de 34 de ori; Taci inima mea de 30 de ori; Hamlet 30 de ori.

Dintre dramaturgi francezi, cel mai reprezentat în acest interval a fost Sardou (79 reprezentații), vin pe urmă Hennequin și tovarășii săi (110 reprezentații); Feuillet (83), De Fiers și Cuillavet (79), Dumas fiul (73), Dennery (69), Bisson (63), Bataille (57), Volf (43), Capus (41), Bernstein (Valaléréque) (25), Scribe (15), Rostand (12), V. Hugo (11), Brioux (9), Bourget (8), Fabre (4), Mollière (3), Zola (3), Donnay (3), Mirbeau (3).

În Italia, piesele englezești cele mai reprezentate în acest semestru, au fost cele de Shakespeare (62 reprezentații), dintre cari Hamlet s'a reprezentat de 30 de ori, Mătușa lui Carol din Brandon s'a reprezentat de 22 de ori, Sherlock Holmes de Conan Doyle de 21 de ori, iar de Oscar Wilde s'au dat două drame de 10 ori.

Dintre cele 93 de reprezentații de piese germane, Suderman ține recordul cu 8 drame, date de 54 de ori, Hauptmann 4 reprezentații, Schiller 1 reprezentație.

Dintre cele 72 reprezentații de piese spaniole, 54 au fost de frații Quintero, iar de Lope Vega una singură.

Dintre cele 31 reprezentații de piese norvegiene, 28 au fost de Ibsen, de 19 ori s'a dat strigoii și de Björnson.

Portugalia a avut numai un singur reprezentant, Dantas, cu o comedie într'un act dată de 4 ori.

Din rezumatul de mai sus, se vede cum două cincimi din numărul total al reprezentațiilor, îl ocupă autorii străini. Nu doară că producția teatrală nu ar fi suficientă cerințelor publicului însă din punct de vedere comercial și chiar din cel moral și educativ, piesele străine au o largă reprezentare.

P. Robescu.

Republica chineză.

Decretul împăratului. — Prințul Yuan Shi Kai.

Este un eveniment împlinit, China s'a transformat în mod oficial în republică. Mai mult chiar, existența republicii chineze a fost decretată de însuși fostul împărat (un copil de 6 ani) care folosindu-se pentru ultima dată de puterea sa de suveran a semnat căderea propriei sale dinastii.

Condițiunile de substituire a regimului au fost discutate cu săptămâni înainte între orașele Nanking și Peking, între reprezentanții republicii oficioase pe de-o parte, pe de alta între prințul Yuan Shi Kai, reprezentantul dinastiei, care în realitate nu reprezenta pe nimeni. El era ce e drept — și nimeni n'a îndrăznit să contrazică — singurul om de stat al Chinei, capabil să organizeze cu autoritatea sa și cu marea sa experiență un regim de tranziție și de conciliare între absolutismul de ieri și parlamentarismul de mâine.

„Este limpede acum”, declară împăratul în edictul său, „că majoritatea națiunii dorește stabilirea unei republici, și în dorințele manifestate de popor, trebuie să recunoaștem voința lui Dumnezeu. Cum am putea noi combate dorința milioaneilor de suflete, pentru a asigura gloria unei singure familii? Împărăteasa regentă și împăratul ținând cont de aceste dorințe, dau poporului suveranitatea. Prin urmare eu, împăratul decid, ca forma de guvernare în China să fie republica constituțională”.

În schimbul bunurilor cedate, revoluționarii păstrează pentru micul împărat titlul de: ta-tehin, adică dinastia cea mai curată. Ei îi dau o pensie viageră anuală de aproape 14 milioane de franci, îi permite să-și conserve personalul palatului, cu condiția, ca posturile nouă să nu fie încredințate la eunuci. Afară de aceasta se însărcinează să îndeplinească sacrificiile rituale față de mormintele familiei imperiale.

Puțin lucruri a lipsit, ca aranjamentul acesta, — care lasă suveranului detronat o situație plină de demnitate și ușurează în același timp stabilirea tinerei republici în cele 18 provincii chineze, să fie nimic printr-o simplă întâmplare.

Fericitul părinte al acestei transacții, prințul Yuan Shi Kai, era cât pe aci să cadă victima unui odios atentat întâmplat la 16 Ianuarie e. în momentul când era să intre în palatul imperial. Norocul noii republici a făcut, ca prințul Shi Kai să scape teafăr lăsând în locul lui vr'o câteva victime din oamenii poliției.

INFORMAȚII.

A R A D, 26 Februarie n. 1912

Actualități.

Dela Isac până la d. Locusteanu. Cetim în numărul din urmă al „Flacării” o cronică teatrală iscălită de d. P. Locusteanu. Mărturisim, nu prea avem obiceiul să l' cetim pe d. Locusteanu. Prea e de spirit, încât ne temem originalitatea de influența dezastruoasă ce ar putea exercita asupra noastră. De astă dată, însă, ne-am călcat pe voință. L'am cettit fiindcă... fiindcă seria despre simpatieul nostru Emil Isac dela Cluj și ori-cum, eram curioși să știm ce părere are d. Locusteanu despre Isac. Amândoi autori dramatice! Ce poate fi mai interesant decât părerea unui autor despre altul. Și... am rămas surprinși. De unde ne așteptam ca d. Locusteanu să fie invidios, să privească chiorș la succesele colegului d-sale, ne trezim cu un car de laude la adresa nedreptății din capitala Transilvaniei. De unde ne așteptam ca d. Locusteanu să aibă cel puțin nobila ambiție de a poza un fel de părere răsărită pe urma concepțiilor d-sale adănci asupra vieții, ne pomemim cu o închinăciune fără rezerve în fața talentului nostru amic.

Ei bine, se poate uita ca asta? Iată, se poate, spre mai maro uimire a noastră, cei cari credeau că doi oameni congeniali nu pot să se sufere, în tocmă cum două săbii nu pot să intre într'o teacă. Și... totuși, o explicare trebuie să aibă această atitudine curioasă a dlui Locusteanu. Care să fie?

Cineva ne șoptește iusă, tocmai în momentul când ne chinuim asupra acestei chestiuni:

— Ce vrei frate? Dela Isac până la d. Locusteanu mai va... D. Locusteanu poate permite să ia pe Isac sub aripile sale. Ai înțeles?

De înțeles noi am fi înțeles, dar ce vor zice cetitorii?

Y.

Către Octavian Goga. Chelmac, 20 Febr. 1912. Astăzi, când deja ai intrat în temnița Sghedinului, luceafăr mântuitor al neamului românesc, îmi vin în minte cuvintele dreptului Simeon, rostindu-le eu despre Tine: „Iată acesta este pus spre căderea și spre sculara multora întru lumină și prin sufletul Tău va trece sabia durerii, ca să se descopere dela multe inimi eugetele violene!”

Adaog eu glasul evangheliei: „Fericit este pântecul care Te-a purtat și fericite sunt țitele ce ai supt!” Căci preoțimea română e cu Tine mare regenerator al conștiinței noastre naționale! Rabdă deci cu tărie, căci din loviturile ce le-ai primit și le primești dela dușmanul din afară și dela cel din lăuntru, va răsări biruitoare credința adevărată românească! Mângăie-Te, căci preoțimea cu credința din „Apostolul” Tău Te urmează fără șovăire în toate credințele Tale! Fie preamărit numele Tău, căci și suferința Ta este o părticică din „Cântarea pătimirii noastre” Te salută cu iubire românească Ignatie Vișoiu, preot gr. or.

— **Episcopul Hossu** — acasă. Citim în „Drapelul”: P. S. Sa Episcopul Dr. V. Hossu după o îndelungată absență a sosit la Lugoj, unde va petrece mai mult timp, până la trecerea definitivă la Gherla. Fiind P. S. Sa, după morbul greu de astă toamnă și iarnă, încă reconvalescent, s'a abstat la expresă dorință a P. S. Sale, dela orice recepție și manifestație. Ne bucurăm din inimă, că vedem pe înaltul arhipăstor iarăși în mijlocul nostru și îi dorim, ca aici să-și regăsească deplina însănătoșare, ca apoi cu forțe întinerite să ioe asupra-și cărma diecezei Gherla, unde multe și mari probleme așteaptă pe omul întreg.

— **D. E. Gârleanu** — decorat. Din Craiova ni-se scrie că dl Emil Gârleanu, directorul Teatrului național din Craiova, distinsul nostru co-

laborator, a fost decorat de Regele Carol cu medalia *Bene-Merenti* cl. I.

Sincerele noastre felicitări.

— **Monografia boierilor moldoveni din Basarabia.** În vederea sărbătorilor pentru centenarul anexării Basarabiei la Rusia, zemstvolul din Chișinău a hotărât să facă o mare *monografie a familiilor de boieri moldoveni din Basarabia*. Autorul monografiei va fi cunoscutul genealogist și ahivar dl Paul de Gore, descendent dintr-o veche familie moldovenească, din care o Safta Gore sau Gorie era soția visternicului St. Luca. Un Gore era căsătorit cu fiica lui Gh. Arapu, Șatrar, soerul lui Ion Flondor Vornic de Câmpulungul rusesc în sec. XVIII, un strămoș al Flondoreștilor din Bucovina!

— **Inundații în Moldova.** Din Iași se anunță: Prefectura de județ a fost înștiințată că apele Prutului în interval de 24 ore au crescut cu doi metri.

În multe părți din județ Prutul a început să se reverse, inundând șesurile pe mari întinderi.

Panica printre săteni este mare mulți dintre ei au început a-și transporta avutul și vitele la deal.

Pentru a se împedecca aglomerarea sloiurilor de ghiță care vin în cantitate considerabilă, prefectura a luat dispoziția ca ghețurile să fie sfărâmate cu dinamită.

De asemeni apele Jijiei au cerscut în mod considerabil și din moment în moment se așteaptă să se verse.

— **Membrii români în congregația comitatului Alba-inferioară.** Virilisti: Dr. Victor Mihaili, I. M. Moldovanu, Ioach. Topoian, Ioan Cirlea, Dr. Ales. Pop, D. Aug. Dumitreanu, Dr. Octavian Pric, Teofil Faur, Dr. Laur Pop, Tr. Botian, I. F. Negruițu, Dr. Dănilă Szabó, Petru Fizeșan, Nic. Adamovici, George Bărbat, Dr. George David, Const. Colbasi, Oprea B. Popa, Ioan Rusan, Sim. Ispas, Dr. Ioan Marciaș, Nic. Forescu, I. Chirilă, Ioachim Fulea, Sim. Oniț, Teod. Lobont, Sim. Crăciun, Rubin Pația, Vas. Orasan, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Ioan Rece, Avram Grecu, Ios. Muntean, Dr. Laur. Nestor, Ioan Maior, Artem Blăjan — Alesi: Nic. Draia, Flor. Rusan, Ioan Teculescu, Parteniu Rozor, Sim. Micu, Isaia Popa, Eug. Pantea, Dr. Aurel Gerasim, Nic. Albu, Emil Maxim, Dr. Ioan Pop, Ioan Păcurar, Dr. Izidor Marcu, Stefan Pop, Andrei Pataki, Dr. Ioan Sâmpălean, I. Br. Hodoșiu, Gavr. Pop, Dr. Vasile Suciu, Ștefan Roșianu, Gavr. Precup, Dr. Ioan Raț, Dr. Al. Nicolescu, A. C. Domșa, Vas. Vasileca, Ioan Maior, Dr. Camil Velican, Valer Dăian, Ioan Pop, Ioan Aron, Ch. Curta, Iosif Anghel, Dr. Petru Meș, Dr. Aurel Savu, Emil Bitea, Iuliu Montani, Nic. Cristea, Eman. Beșu, Lud. Giurea, Enea Bota, Nic. David, Iosif Gomboș și Dr. Victor Macaveiu.

— **Cum lucră șovinistii.** Din Niraștau de pe Murăș, i-se scrie „Gaz. Trans.”: Un act de tot „patriotic” s'a săvârșit la 1 Februarie în comuna Niraștau. Este adecă în acest sat școală conf. gr. cat. și școală de stat cu 3 puteri didactice. Școala de stat s'a făcut mai ales la insistența unui oarecare armean Kárnász, care se zice, a asigurat guvernul că în Niraștau sunt 180 copii de școală, și așa s'au înființat 3 puteri didactice. Din 1907, această școală era cât de cât populată, din cauză că în comuna vecină Molomfalău nu era școală și cei 75 școlari cercetau toți școala de stat din Niraștau. Mai umblau 25 copii unguri și până la 20 Români, cari nu aveau loc în școala confesională. În acest an însă în Molomfalău s'a făcut școală și astfel grosul școlarilor s'a subtras din școala de stat, care era osândită să stea goală. Dar neadormiții pazniciei ai „ideii” au veghiat și statul a fost scăpat de primejdia valahă. După trecerea de 3 ani, congregația comit. Murăș-Turda

a ajuns în poziția de a afla, că sala școlii confesionale acum nu mai poate cuprinde pe cei 80 elevi înscriși și a dat poruncă părinților ca să-și ducă copiii, acum la jumătatea anului, 20 elevi, în școala de stat, rămânând în școala confesională numai 60. Dacă părinții nu vor asculta, să se folosească forța! Și s'a făcut! S'au scăpat 20 de băieți de „inficierea” periculoasă a „daco-românismului” și s'au dat în buna creștere a patrioților cu patentă. De acum marele patriot Kárnász poate dormi hodinit, i-s'a împlinit visul. — E. D.

— **Nou avocat român în Sibiu.** Primim următorul aviz: Vă aduc respectuos la cunoștință că mi-am deschis cancelaria advocațională în Sibiu, strada Poplăcii (Quer-Gasse) Nr. 15. — Cu stimă Dr. C. B u e ș a n, avocat.

— **Moartea subită a unui notar public.** Se anunță din Timișoara: Dr. Cornel Pésán, notar public în Buziaș a plecat Sâmbătă dimineața la Timișoara, unde a tras la hotelul Hungaria. Scara a petrecut-o într'un cerc de amici. La miezul nopții s'a dus la culcare, având intenția să se rentoarcă dimineața acasă. Dimineața, când a venit servitorul hotelului să-l deștepte, era mort. Medicii au constatat că a murit de apoplexie.

— **Nou avocat român în Alba-Iulia.** Primim următorul aviz: Vă rog să luați la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațională în Alba-Iulia (Gyulafehérvár) vis-a-vis de tribunal. — Cu stimă Dr. Zaharie M u n t e a n u, avocat.

— **Un Român inventând un hidro-aeroplan.** D. Ioan Paulat, mehanist-șef la S. M. R., lucrează la construirea unui hidro-aeroplan, invențiunea sa.

Miniatura și planurile aparatului au fost verificate de biroul central de aviațiune din Frankfurt, care s'a pronunțat favorabil asupra acestei invențiuni.

Lucrările hidro-aeroplanului sunt într'un stadiu destul de înaintat. Cel mult până la sfârșitul lunii Aprilie ele vor fi complet terminate, rămânând a se mai instala în urmă motoarele.

Hidro-aeroplanul, sistem Paulat, are forma unei corăbii și este caracterizat prin particularitatea că se poate înălța și ateriza atât de pe uscat cât și de pe apă.

Aparatul va prezenta un grad mare de stabilitate, utilizând un complex de cârme orizontale cari vor funcționa independent una de alta, după necesitate și voința conducătorului. Aceste cârme vor putea manevra deodată sau în parte fiecare.

Siguranța propulsiunii este obținută prin forța dezvoltată de două motoare cari vor acționa helicele ce ating o forță de 300—400 kgr.

Dimensiunile aparatului sunt 11.33 m. lungime, 11 lățime, 4 și 90 înălțime cu o greutate de 440 kgr.

Aparatul este prevăzut cu trei locuri, din care unul din față rezervat pentru conducător.

Societatea de serimă „Santinela Dumăreii de Jos” a oferit gratuit dlui Paulat o porțiune din terenul ei în str. Domnească, unde se va construi un hangar în care va fi pus aparatul.

— **Rectificare.** Institutul de credit și economii „Zlagniana” din Zlagna (Zalatna) va ținea adunarea generală Joi, în 14 Martie st. n. la 10 ore a. m. și nu la 9 ore cum s'a publicat în numărul 26 a ziarului nostru.

— **Băcan român în Făgăraș.** Ni-se scrie: În orașul nostru un tânăr român, harnic și de cinste, a deschis o băcănie românească bine provăzută, ea să scutească poporul român de lipitorile străine. Băcănia are și o firmă frumoasă, reprezentând un *Dorobant român*.

Dușmanii noștri, văzând că Românii trag la

băcanul lor care le dă marfă și mai bună și mai ieftină, nemai știind de ară, într'o noapte au murdărit firma cu vopsea neagră.

Ura aceasta, cred, va fi pentru Români un indemn și mai puternic de a sprijini pe ciustitul nostru băcan român. — N. P.

† **Nicolae Suciu**, presbiter gr.-ort. român în Foleag, fratele dlui Dr. Traian Suciu, profesor în Brad, a repausat la 23 Februarie n. în vîrstă de 27 de ani.

Odihnească în pace!

— **Vânzarea unui palat al moștenitorului.** Zilele trecute moștenitorul Francisc Ferdinand a plecat la München, fără ea cineva să fi aflat ceva asupra motivelor acestei călătorii. Acum se știe că moștenitorul ar vrea să-și vîndă un palat ce-l are în Viena și în secolul acesta a plecat în Bavaria unde stă Adelgunda, ducesă de Modena, o rudă a lui care avea drept de folosință asupra acestui palat. Ea locuise la Viena până când moștenitorul și-a închiriat o casă din preajma palatului unei fabrici de automobile, care a făcut-o garaj pentru taximetre. Ducesa era mereu turburată de șomotul acestora și s'a văzut nevoită să-și schimbe reședința. O bancă s'a oferit ulterior moștenitorului să-i cumpere casa dar pentru aceasta avea nevoie de renunțarea ducesei la uzufruct. Probabil împăcarea se va face și palatul va trece în proprietatea băncii.

— **Moartea ducelui de Luxemburg.** O știre telegrafică anunță că domnitorul ducatului Luxemburg, marele duce Vilhelm, după suferințe grele și îndelungate a încetat din viață Duminecă seara. Marele duce era descendent al familiei conților Walram și stăpâna ducatul dela 1905. La 1893 s'a însurat cu infanta de Portugalia, Maria Ana, și din această căsătorie i-s'au născut șase fete. După legea constituțională din 1907 a ducatului de Luxemburg, titlurile marelui duce Alexandru Vilhelm, vor trece asupra fiicei sale mai mari, Maria Adelaide.

Defunctul împlinise 60 de ani.

— **Măsuri de pază pentru țarul.** În San-Petersburg se lucrează de nouă ani la o catedrală închinată Sf. Treimi. Acum s'au încheiat toate lucrările și lăcașul sfânt așteaptă numai ziua sfințirii pentru a fi pus la dispoziția credincioșilor. Inaugurarea împreună cu mari festivități va avea loc în Maiu cu asistența țarului tuturor Rușilor. Pentru a preveni vr'un atentat sau ori ce primejdie autoritățile fac de pe acum cele mai întinse pregătiri. Se fac zilnice percheziții pentru a descoperi oamenii primejdioși, iar cei suspecți sunt arestați sau trecuți peste hotare. Directorii fabricelor au fost obligați să înainteze un conspect al tuturor muncitorilor și să facă raport dacă vr'unul dintre ei părăsește slujba la intervale. Tot așa și redacțiile ziarelor. Censura controlează toate scrisorile venite din Galiția.

— **Jidanii în de ei.** Duminecă în 18 Februarie profesorul Lombart Werner, jidan din Berlin ținuse o prelegere antisioniștă în Viena. Rabinul Grünvald s'a repezit și el — ca reprezentant al jidanilor sioniști — și ș'a anunțat o conferință ca răspuns la ce spusese predecesorul său, pentru ieri, 25 Februarie. Abia se deschisese adunarea și gruparea jidanilor antisioniști s'a repezit contra celor sioniști și s'a încins o părăială de mai mare dragu. Când a intervenit poliția să-i despărtească dușumeaua era neagră de pereuni smulși. Vr'o trezeci au fost lăsați lungiți în bătaie alți treizeci au fost internați la poliție, ca să-și facă penitența și tot pe atâția supuși curei hidroterapice a nu știu cărui spital.

Și să poștească cineva să mai conteste jidanilor meritul de a fi un element de ordine și un factor cultural.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

— **Sufragetele în acțiune.** Din Londra se anunță: Vineri seara s'a ținut în sala „Albert Hall” marea întrunire în favoarea dreptului de vot al femeilor. Contrar promisiunii lor din ajun, sufragetele au provocat și de astă dată un mare scandal, astfel încât ministrul Lloyd George n'a putut să vorbească. Când tumultul ajunsese la culme o damă bătrână se adresă sufragetelor cu următoarele cuvinte:

„Purtați-vă cel puțin odată ca doamne!”

Pentru un moment se făcu liniște în sală, unde se aflau înghesuți vreo 10.000 bărbați și femei. Bărbații începură apoi să aplaude, iar femeile urmăriră acest exemplu. Lloyd George a putut să vorbească cinci minute, apoi a fost din nou întrerupt de sufragete, cari îi aruncau tot felul de injurii, cu toate că ministrul vorbise în interesul lor.

Lloyd George a declarat la întrunire că proiectul de lege relativ la reforma electorală e astfel întocmit încât se poate adăuga o clauză relativ la dreptul de vot al femeilor, dacă se va face o propunere în acest sens.

— **O amenințare turcească.** Comandantul trupelor turcești din Tripolis a trimis generalisimului italian Caneva o scrisoare, prin care cere, ca prizonierii turci să fie omenește tratați, iar nu cum s'a făcut până acum. Într'adevăr se știe, că prizonierii turci îndură un tratament mizerabil din partea Italianilor. Față cu aceste zvonuri comandantul turec a scris generalului Caneva, că dacă nu va da o declarație iscălită de toți prizonierii prin care aceștia să arate, că sunt tratați în mod cinstit, Turcii vor desfășura înaintea Europei culte toată procedura asta barbară și afară de aceasta vor impune pe cei 22 de ofițeri și 1109 soldați italieni făcuți prizonieri.

— **Iarna în Rusia.** Pe când la noi încep să se arate sfioase cele dintâi semne ale primăverii, în Rusia iarna e în toul ei. Prin Petersburg bănuie un ger cumplit și populația săracă dela margine e amenințată să moară de frig. Prin toate mahalalele circulă plutoane de jandarmi călări cari adună zilnic oameni degerați, sau înghețați cu totul. În gubernia Onse din cauza frigului au înghețat iarna aceasta 220 de oameni. Pe toate străzile din orașele de noapte au fost aprinse focuri cari ard ziua întreagă pentru scutirea celor cari sunt siliți să petreacă ziua pe uliți, în ger și vânt.

— **O universitate rusească.** Un caz tipic și nu fără chițibușerii interesante găsim în divergențele ce se țin lanț de doi ani încoace, între ministerul de instrucție al Rusiei și corpul profesoral al universității din Cazan. Universitatea, în cursul celor doi ani din urmă tot la două luni a ales câte un rector, fără ca acesta să fie întărit de guvern. Acum s'a făcut o nouă alegere, dar de data asta 25 de profesori au fost prezentați guvernului pentru a le da sancțiunea demnității de rector — în nădejde că din aceștia va putea să-și aleagă unul pe plac. Alegerea a fost cu toate acestea și acum excepționată pentru motive de formă. Vor fi realeși deci, iarăș toți cei 25 de profesori.

— **Mișcarea naționalistă-evreiască.** Studenții jidovi dela universitatea din Cernăuți, cari aparțin asociațiilor evreo-naționaliste „Zephira” și „Enunah” s'au adresat rectorului universității, profesorului Petschek cu rugarea să li-se recunoască naționalitatea lor evreiască și li-se îngăduie purtarea culorilor naționale jidovești. Rectorul a refuzat aceasta pe motivul, că legile austriace nu recunosc o naționalitate jidovească. De asemenea le-a interzis purtarea culorilor naționale jidovești.

Din cauza aceasta studenții evrei au făcut o demonstrație ostilă la locuința rectorului până când intervenind poliția ei au fost împrăștiati.

— **Cununie.** Doamna văduva Lucreția Peia n. Foltuți și d. Gheorghe Bărsan, comerciant în Făgăraș, își anunță cununia ce a avut loc la 5 (18) Februarie.

Felicitățile noastre!

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii meseriașilor români sibiieni, au mai dăruit: **Toma O. Porumbu** preot (Ilova) și soția sa **Ofelia n. Popovici** 1 cor., **Stefan Duca**, cul. tip. 50 bani, **Stefan Morariu** paroh (Cunța), soția sa **Virginia**

și copiii lor **Virgil** și **Felicia** 1 cor., **George Trifan** tigraf 50 bani, **Ioan Marinescu** învățător (Porumbacul inferior) 40 bani, **Emilian Dancăș**, paroh (Rășinari) 20 bani și **Nicolae Stoica**, în calitate de măiestru de dans 5 cor.

— **Promoție.** Suntem informați că domnul **Ion Boieriu**, un tânăr de valoare al nostru, a fost promovat de doctor în științele juridice la universitatea din Cluj, Sâmbătă în 24 Februarie. Sincerele noastre felicitări.

— **Atentat contra unui apărător.** Într'un proces — cine știe pentru ce — avocatul **Dr. Poscei**, deputat de Istria a fost luat ca apărător de un țaran de pe coasta Adriaticei. La desbatere însă au perdut procesul și omul care atribuea avocatului toată vina, și-a pus gând de răsbunare. Surprinzându-l odată că merge singur la tribunalul din Volosea, i-a aștinut calea și-a tras două focuri de revolver asupra lui. Un glonte s'a turtit de oasornicul avocatului, al doilea i-a trecut pe dinaintea nasului, fără să'l atingă. Atentatorul s'a repezit apoi asupra avocatului, dar acesta a scăpat și de data asta în curtea din apropiere. Publicul adunat a încercat să'l prindă, dar țaranul a fugit în satul Castua și ascunzând revolverul s'a întors la Volosea, ca și când nu s'ar fi întâmplat nimic. L'au recunoscut însă și l'au arestat.

— **La fondul Dr. P. Șpan** pentru ajutorarea copiilor de Moți, aplicați la meserii au mai dăruit: **Eftimiu Maniu**, par. (Fântâna) 20 bani, **George Lupu**, paroh (Bedeau 1 cor., **Nicolae Clonța**, paroh (Bedeau) 50 bani, **Ioan Iosof**, paroh (Tilișca) 1 cor., **Ioan Răduț** paroh (Seliștar) 50 bani, **Nicolae Cârpenișan**, paroh (Răhau), soția sa **Rozalia n. Cătană** și copiii lor **Nicolae**, stud. juris. (Cluj), **Romul**, stud. gimn. și **Eugenia** 1 cor. 50 fil., **Ioan Predovici**, paroh (Amnas), soția sa **Maria** și copiii lor **Ionel**, student în drept (Buenrești), **Alexandru**, stud. 8 gimn. (Brașov), **Elena** și **Lucreția** 1 cor., **Ioan Morariu**, paroh (Bogatu), 20 bani, **Dr. Aurel Băciu**, candidat de adv. 1 cor., **Vasile Popianog** 40 bani, **Stefan Frinen** 30 bani, ambii învățători (Porumbacul-sup.) și **Romul Pop**, paroh (Gârbova), soția sa **Ana** născ. **Opris** și copiii lor **Voturia m. Ghișă**, preoteasă (Rodu), **Otilia**, **Horia**, **Romus** și **Hortensia** 5 cor. Starea fondului cor. 1.273.12. Pentru prinos aduce calde mulțămite, pentru comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”: **Vic. Tordășianu**, prezid.

— **Ziarul „Tribuna” se află de vânzare în București la Librăria „Neamul Românesc” Calea Victoriei No 107.**

x **Seminarul juridic Dr. Geréb**, Cluj, Str. Farkas (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fîind în pragul proiectelor de reformă a învățământului juridic, e dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocatială.

x **Dacă volesti să bei ceai ieftin**, poți să încerci, căci litru de rum englezesc și o cutie de ceai costă numai 2 cor. Un litru de esență pentru diferite licheururi 50 fil., un litru esență de rachiu 20 fil. și un litru esență pentru rum 40 fil.

Preservative pentru bărbați și dame bucata 40 fil. Legături pentru vătămătură, pentru burtă precum și alte articole ce se țin de branșe se află la drogueria „Juger” alui **Fekete Mihály**, **Marosvásárhely**, **Piața Széchenyi**. Comandele peste 10 cor se trimit franco.

x **Numai sămânțe de a lui Mauthner** târguiesc economii și grădinarii, cari să știu cugeta bine asupra lucrului; și atunci dacă altfel de sămânțe ar fi mai ieftine, pentru că știm din experiență, că acele nu corespund și numai paguba lor o să fie la urmă.

Dr. RÓTH KÁLMAN,
MEDIC.
TEMESVÁR-ERZSÉBETVÁROS.
Strada Bathyány 2. (Colțul str. Hunyady)
Consultațiuni: a. m. 8-10, d. a. 2-4 ore.
Consultațiuni separat pentru tuberculoși.
Altoire cu Tuberculin.

ECONOMIE.

Bilanțul „Victoriei”.

Arad, 26 Febr. 1912.

În numărul de Sâmbătă și cel de Duminică al ziarului nostru a fost publicat bilanțul băncii „Victoria” din Arad, încheiat la 31 Decembrie 1911.

Ce e drept mai puțin variat, în raport cu capitalele de aproape 25 milioane cor., cât fac activele sale, — bilanțul „Victoriei” tocmai prin faptul că conține puține ramuri de operațiuni, — lasă ușor să vadă chiar și nespecialistul, că are de a face cu un Bilanț cât se poate de real și de-o rezistență deosebită. Comparind cifrele după mărimea lor, îndată aflăm că „Victoria” este o bancă eminentă de scont, deoarece din tabloul activelor de aproape 25 milioane cor. 18 jum. milioane (circa 75 procente) face numai scontul. În împrumuturi ipotecare are elocare peste 3 milioane cor. și vedem crescând într'un mod foarte însemnat un nou ram de operațiuni, anume împrumuturile de *Cont curent* (cu acoperire ipotecară și de efecte), cari s'au ridicat la suma de cor. 1.232.293.56. O frumoasă cifră reprezintă Efectele publice ale institutului, cari ating cifra de coroane 865.240.—

În ce privește interesele restante „Victoria” totdeauna a atins recorduri, astfel și anul acesta, la active de 25 milioane cor. și față de cor. 261.333.17 interese încasate anticipativ, aflăm într'adevăr neînsemnata sumă de cor. 7840.93.

Impozante sunt fondurile de rezervă ale băncii, cari față de un capital de acțiuni de 2 jum. milioane cor. după o existență de 24 ani, ating aproape (dimpună cu fondul de pensii) respectabila sumă de 2 milioane cor. Au crescut față de anul trecut Depunerile spre fructificare cu peste 2 milioane cor. la suma de cor. 13 milioane 702.932.22.

Venitul brut al anului 1911, face cor. 1.426.792.43 din care profitul net este cor. 282.079.14.

Cântărind cifrele relevate în schițarea de până aci, cari reprezintă principalele ramuri de operațiuni ale băncii „Victoria” și comparându-le cu cele din bilanțul precedent, ușor putem constata uriașii pași de progres, pe cari îi face acest institut financiar românesc. Înflorirea atât de repede a „Victoriei” și succesele progresive realizate de ea pe terenul economic în general, adună tot mai mult public în jurul ei, ceea ce de altfel s'a putut constata cu ocaziunea emisiunii făcute anul trecut, care a succes peste așteptările cele mai optimiste. Roadele acestei emisiuni încă nu s'au arătat pe deplin anul acesta, și așa pentru anul viitor ne sunt rezervate noi surprize, la ceea ce ne îndreptățește de altfel și decentralizarea continuă a institutului, aglomerația mare de muncă, cauzată de circulațiunea uriașă ce-o face an de an prin operațiunile sale, — silind Direcțiunea la creierea de sucursale la o distanță foarte mică dela centrală.

Deși are un teren de activitate bun, atmosfera, în diferite epoci în trecut, i-a fost neprielnică, totuși în urma perspicacității și a înțelepciunii conducătorilor banca

„Victoria” a progresat continuu. Și poate chiar și vitregia vremurilor trecute a contribuit ca, conducătorii „Victoriei” să-și arunce privirea cât mai departe în viitor și s'o înzestreze cu una dintre cele mai trainice, dacă nu cea mai solidă organizație internă.

Prin natura lor ramurile de operațiuni, cu cari se ocupă „Victoria”, fac ca circulațiunea anuală să ajungă cifre uriase, dându-ne prilejul să constatăm mobilitatea capitalurilor sale, care o face mai rezistibilă față de crizele de pe piața generală de bani. Astfel „Victoria” va întâmpina cu ușurință orice eventualități, ce s'ar putea isca în vremuri critice, și într'adevăr trebuie să-i admirăm organizația modernă pe care o are.

În 3 Martie n. se va ținea adunarea generală a „Victoriei” când vom mai avea ocaziunea a ne ocupa cu părțile nesulevate aici, pentru însemnătatea deosebită ce o are banca „Victoria” în viața noastră național-economică.

Nouă însoțire de credit Raiffeisen în comitatul Sibiu. Tribunalul reg. din Sibiu a înregistrat firma însoțirii de credit sistem Raiffeisen din comuna Călnic. Însoțirea alcătuită la stăruința harnicului preot Ioan Dușe și a învățătorului G. Ghișoiu și cu concursul secretarului Reuniunii Române agricole sibiene, a dlui V. Tordășianu, își va începe în scurtă vreme activitatea. Ea este a 24-a însoțire Raiffeisen cu firma înregistrată în comitatul Sibiu.

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 7, 1912 cu următorul cuprins bogat și variat: (*): Caragiale. C. Moldovan: Unei călătoare, La cruce de drum, O seară tristă (poezii). Vasile Savel: Glasul sângelui. Dr. Onisifor Ghișoiu: Școala românească din Ungaria în anul 1911. (*): Poezie populară. Victor Eftimiu: Fragment din „Cocoșul negru”. Murășan: Noaptea (poezie). I. Agârbiceanu: Povestea unei victii (roman).

Leon Tolstoi.

225

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Dela 28 până la 31 August, toată Moscova fu în mișcare: în fiecare zi se aduceau mii de răniți dela Borodino și în fiecare zi, mii de care transportau afară din oraș pe locuitori împreună cu avutul lor. Cu toate atisele lui Rostovșin, vestile cele mai contradictorii circulau prin oraș. Unii declarau că era oprit locuitorilor de a eși, alții spuneau că se scoteau icoanele de prin biserici, iar populația era gonită afară din Moscova.

Unii afirmau că după Borodino mai avusese loc și o altă bătălie în care francezii fuseseră bătuti, iar alții afirmau, dimpotrivă, că toată armata rusească era nimicită. Se mai vorbeau de arestarea unor spioni, de revolta moșicilor, cari jefuiau pe toți acei cari părăseau Moscova... În realitate, lumea simțea că orașul va fi abandonat și că era necesar ca locuitorii să plece cu totii și să-și salveze avutul.

Timp de trei zile înainte de intrarea francezilor la Moscova: diferiții membri ai familiei Rostow erau ocupați cu împachetarea lucrurilor. Contele Iliia eșea prin oraș, culegea știrile ce umblau, și întors acasă lua măsurii grabnice și superficiale de plecare. Contesa supraveghea la căratul mobilelor, era nemulțumită de orice și-l urmărea mereu pe Petra care nu se mai deslipia de Natasa, pe care contesa era geloasă.

Numai Sonia se preocupa serios de partea practică a plecării, adică de împachetarea lucrurilor.

Dări de seamă: D. Tomescu: Emile Fagnat: L'art de lire. Nachete et Comp. Paris.

Cronici: —r: Episcopia gr.-cat. maghiară. M. Strajan: Viitorul versului. Tit Liviu Blaga: Șuruburi în apă și în aer. Însemnări: Cum se face educația tinerimii maghiare. Sărbătorirea dlui C. Stere. Goga în temniță. Perle de gândire și de stil. Biblioteca populară a „Asociațiunii”. Teologii din Oradea-mare. Petreceri. Bibliografie.

Ilustrațiuni: I. L. Caragiale.

„Noua revistă română” de sub direcțiunea dlui C. Rădulescu-Motru, a apărut cu următorul sumar:

Noutăți: Transformarea Universităților în școli politice. — O broșură semnificativă.

Chestiuni actuale: C. Rădulescu-Motru: Politica de resentiment.

Emil Isac: Lui I. L. Caragiale (Serisoare) Chestiuni sociale: Ion D. Arginteanu: Mișcarea cooperativă din Gorj.

Critică: N. Em. Teohari: Fondul și forma în literatură (d. Pompiliu Eliad).

Folklor: Th. D. Speranță: Elementele egiptene în basmele românești.

Cronică științifică: Dr. Birman-Bera: Urechea la geniile muzicale.

Însemnări: H. G. Wells. — Pierre Quillard. — Comunicarea dlui A. D. Xenopol la institutul Franței — Un regulament la ministerul de finanțe. — Imnul național chinezesc.

Revista revistelor: Revista penitenciară și de drept penal. — Luceafărul. — România Viitoare. — Aviațiunea. — La voce.

Memento.

Dr. Iustin Ci. Iuga. Doine și cântece populare românești. Voce și pian partea II a 2.50 10 fil. porto.

Cântece și plângeri, 6 compoziții românești pentru voce și pian a (preț redus) 2 cor. 10 fil. porto.

Vioarele de iarnă. Polka mazur pentru piano ed. II. a 40 fil. + 5 fil. porto.

Marșul studenților din Brașov Pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

Thalia Română, marș românesc pentru piano ed. II-a a 40 fil. + 5 fil. porto.

Teodor Romul. Prin Tarcu-Roșu spre România a 1.20 + 5 fil. porto.

Teodor Romul Popescu. Din Carpați a 1.50 + 10 fil. porto.

De un cârd de vreme era tristă și tăcută. Scrisoarea în care Nicolae vorbise de întâlnirea lui cu prințesa Maria o îmbucurase mult pe dna Rostow care-i declarase ei că în această întâlnire ea vedea degetul Providenței.

— Cât a fost prințul Andrei logodit cu Natasa, n'am simțit nici o plăcere, spunea contesa: dar în totdeauna am dorit ca Nicoleta să se căsătorească cu prințesa Maria: am presimțirea că aceasta se va întâmpla. O! cât de fericită aș fi!

Și Sonia simțea că aceasta era adevărat, că singurul chip de a îmbunătăți situația financiară a Rostovilor ar fi căsătoria lui Nicolae cu vre-o moștenitoare bogată: și Sonia suferea mult. Cu tot necazul ei, sau poate tocmai din cauza mâhnirii ei, ea se ocupă de transport și muncea de dimineața până seara. Numai ei se adresau contele și contesa când aveau de dat vre-o poruncă. Petra și Natasa nu făceau nimic, ba chiar îi împiedecau pe ceilalți dela lucru.

La 31 August, casa Rostovilor era într'un hal fara de hal. Toate ușile erau deschise, mobilele mutate dela locu lor ori îngrămădite în curte, oglinzile și tablourile luate de pe pereți: podeala era plină de pae, de hârtie și de sfori; moșicii cari scoteau mobilele își înfringeau adânc tocurele în parchet. Curtea era plină cu care, unele încărcate și gața de plecare, altele încă goale.

Natasei îi fu rusine de inactivitatea ei pe când toată lumea muncea, și de mai multe ori se încercă să ajute și ea. Dar munca aceasta o găsi nepregătită, căci tinera față era incapabilă. Să se ocupe de un lucru care n'o absorbea cu desăvârșire. Ea rămase câteva momente lângă Sonia, care împacheta vasele de bucătărie, dar se plictisi curînd și intră în odaia ei pentru a-si așeza rochiile în cufăr. Ea împărți mai întâi câteva vestminte cameristelor ei, dar când fu să se apuce de lucru, Natasa se plictisi din nou.

I. L. Caragiale. Momente, schițe, amintiri a 2 cor + 20 fil. porto.

Novela, povestiri a cor. 1.50 + 20 fil. porto. Teatru, opere complete a cor. 2 + 20 fil. porto.

Nouă piese muzicale de Tiberiu Brediceanu „La șezătoare” icoană din popr (un act cu un preludiu) text de C. Sandu-Aldea și I. Borcea. Cuprinsul: Preludiu și cor. Nr. 1. Doina lui Sorin. Nr. 2. Mândruță cu ochii verzi. Nr. 3. Cântec din bătrâni. Nr. 4. A lui Moș Marin Nr. 5. Melodrama. Nr. 6. Cântecul Ilenei Nr. 7. De masă. Nr. 8. Scenă Nr. 9. Cântec haiduceesc Nr. 9 a) Solo de fluer. Nr. 10. Brâu. Nr. 11. Duet. Nr. 12. Invărtita și cor. Partitura pentru canto și piano cor. 8 fr. 10. —

Doine și cântece românești. (Canto și piano). Caietul III. Păsărică mutăți cuibul. Leagănă-te frunzuliță. Turturea din valea sacă. Ardemite-ai codru des. Ce vii, bade târzior. Tu te duci, bade sărace. Foaie verde, foaie lată. Pe unde umblă dorul.

Caietul IV. Pe sub flori mă leagănă. Foaie verde pup de crin. Sus în vârful dealului. Mândrea de dragostea noastră. Când treci, bade, pe la noi. Frunză verde, frunzuliță. Auzi, măndro, cucu-ti cântă. S'a dus cucul de p'aciei.

Jocuri românești (piano solo). Caietul IV. Hora. Invărtita III. Brâu V. Pe picior IV. Din Maramurăș Ardeleana V. Danțu. Ardeleana (ca în Bănat) VI. Prețul unui caiot cor. 4 fr. 5. Quadrille pe motive românești cor. 2 Hora (cis moll) cor. 1.50.

I. Vidu. Moțul la drum, pentru voce și pian: a 1 cor. + 5 fil. porto.

Cărți mai nouă apărute:

G. Coșbuc Balade și Idile (1883—1890) Ediția V (1912). Prețul 3 cor. + 20 fil. porto.

Alfredo Baccelli. Spre țintă. (La Meta) romanț tradus din italianește Prețul 2 cor. 50 fil. + 20 fil. porto.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

N. C. (S.) Până azi n'am primit desmințirea de care pomenești. Vă mulțumim pentru lămuririle ce ni-le comunicați.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cons.

— Puneți rochiile astea în cufăr, nu este așa. Dumii-asa?

Și după ce servitoarea ei îi promise că va împacheta rochiile, Natasa se așeză pe jos și cu o rochie voche de bal în mână, ea se adânci în cugetări cari n'aveau nici o relațiune cu cele ce se petreceau în acel moment.

Ea fu trezită de un șgomot de pași și de cuvinte precipitate. Natasa se ridică și se uită prin geam. Un convoi de răniți se oprise în fața casei. Cameristele, valeții, doica, bucătarii, vizitii și argații stăteau în fața porții și îi priveau pe răniți.

Natasa își svirli o batistă peste păr și ținându-o cu mâinile, se repezi în stradă. Ea se apropie de bătrâna servitoare a contesei, care sta de vorbă cu un rănit.

— Și așa, n'ai nici o rudă la Moscova? spunea ea... Ai fi mai bine într'o casă particulară... Vrei dta să vii la noi, căci stăpânii noștri pleacă.

— Nu știu dacă mi-s'ar da voe, făcu ofițerul rănit cu vocea slabă... Dacă ai cere permisiunea șefului meu.

El arătă pe un locotenent gras care venea din câlălalt capăt al convoiului.

Natasa aruncă o privire speriată asupra rănitului și dete fuga întru, întâmpinarea locotenentului.

— Voești dta să dai voe răniților să rămână în casa noastră? întrebă ea.

Locotenentul o salută militarăște cu un zâmbet pe buze.

— Ce dorești, domnișoară? făcu el închizând ochii pe jumătate și surzând.

Natasa își repetă cuvintele în liniște. Cu toate că urma să-și ție batista pe cap, chipul și întreaga ei atitudine erau așa de serioase, încât locotenentul încetă de a zâmbi și răspunse, după câteva momente de tăcere:

— O! da, de ce nu?

(Va urma)

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Láng > Apollo).

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rate. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplată. Inventatorul pedalului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Agenti

cari posed limba română, maghiară și germană, cu plată fixă și provizie mare — se caută. Oferte sub »Câștig mare« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

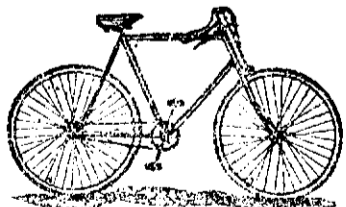
Post sigur și stabil

poate afla un tânăr comerciant, care posed limba română, maghiară și germană. Oferte sub »Viitor sigur« sunt a se trimite la administrația ziarului nostru.

BICICLETE

de renume mondial:

**THE CHAMPION
și PREMIER**

cu osie campanilară, roată automată (cu frină liberă) se vând pe lângă garanția de 3 și 5 ani cu prețul original a fabricii, fără nici o ridicare de preț, în rate lunare de 12 și 15 cor precum și părți alcătuitoare pentru biciclete, ca gumă interioară și exterioară prima calitate, sonerie, lampe, pedale, lanțuri, roată automată, conus. — În urma circulației mare unde în toată Auto-Ungaria trimite și în provincii cu preț foarte redus. — La cumpărări mari se dă rabat mare.

Láng Jakab és fia

mare comerciant de biciclete și părți alcătuitoare
Budapest, VIII., József-körut 41.

Filiale: Boross-tér 4 și în Buda, II., Margit-körut 6.
Catalogul de lux cu 1000 de chipuri se trimite gratuit.

Cărbuni

combustibil

„EFGO”

pentru mori, fabrici de zahar, siert și țigle (țigle prusiene de cărbuni de piatră)

pentru mașini de treerat și pentru domenii expediție la ori-ce vapor și linie ferată se pot cumpăra cu preț original de baie dela

Sugár Vilmos,
Budapest, X.,
Köbányai-ut 4.
Reprezentantul
firmei

Telefon-Inter-urban 2-59.

Friedlaender Em. & Co.
proprietari minelor de cărbuni Berlin — Gleiwitz.

Numai pentru acei fumători

cari având în vedere sănătatea lor jertfesc cu 1—2 fileri mai mult pe zi

Specialitate „Club”

120 foite

20 fileri

70 foite

12 fileri

O cutie tuburi (100) 70 fileri

La sfatul medicilor sunt atât foile cât și tuburile libere de Bronn și materie de țigar, precum și grăsime (aşanumita „Anbré”) dar totuși ori-ce tub și ori-ce foită are marca și iscălitura fabricantului „Modiano” împreunate cu presiune de apă.

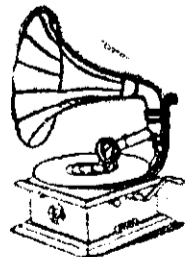
Se poate cumpăra în or-ice trafică. — Depozit la Huszerl M. Trafică de specialități, Arad.

Horváth Béni

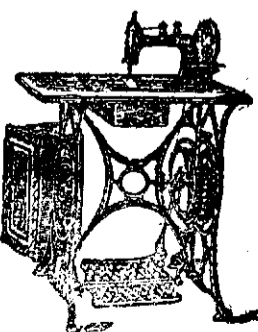
mehanic

Nagyvárad, Kossuth Lajos-u. 18.

Recomandă în atenția publicului din loc și provincie, atelierul său mehanic aranjat din nou, unde primește comande și reparări de lucruri ce aparțin în branse, precum

Mașini de cusut
Mașini de scris
Biciclete și
Gramofoane etc.

Utensiliile acestor mașini le are în depozit.

Reparaturile se efectuează repede și prompt.

In atenția pomicultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca »Balkanska Carica« (Regina balcanului) și »Kraljica Bosne« (Regina Bosniei). — Altoiul de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca deesert, pentru uscat, la fabricarea țuicei și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez.

Sava T. Kojdic,
mare proprietar în Brečka, Bosnia.

Réthy și Schreithofer

fabrică de cărnățării și mezeluri.

Instalațiuni electrice.

Déva, (Piața principală).

Recomandă carne proaspătă de vită, porc, vițel, oaie și miel, carne de porc afumată, cărnățării, slănină și unsoare în gros și în detail. La dorință liferează unsoare topită în vase proprii. — Cumpărătorilor vechi dă scădere la preț. Serviciu prompt! — Cereți catalog!

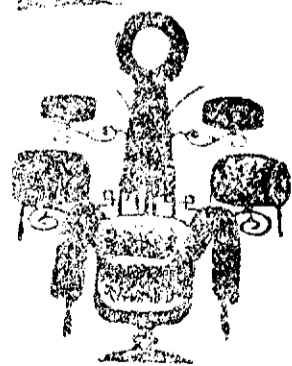

Cel mai mare magazin de blănărie!

Kagályi János

Temesvár-Gyárvaros, Kossuth Lajos-tér 2.

Își recomandă în atenția on public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrate cu gust.

Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Illustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei».

Pește sărat.

Taranka, alb 100 klgr.	70.—	Cor.
Deverika, mare	> 90.—	>
Deverika, mai mare	> 100.—	>
Șalău 100	> 90.—	>
Știucă	> 88.—	>
Crap, mare	> 110.—	>
Somn, de mijloc per klgr.	1-20	>
Somn, mare	> 1-40	>
Somn Pana, în fălii	> 1-80	>
Ceapă 100 klgr.	16.—	>

Liferează cu rambursă

PETROVITS és PANTITS
VERSE CZ.

Ottoiuri de struguri

expediază, garantând de soiul viță americană, netedă și cu ră-

dăcini, precum și în diferite soiuri, recunoscute de trainice, asortiment bogat

Kuküllömenti első szőlőoltvány-telep

Proprietar: **Caspari Frigyes**, Medgyes 16 (Nagyküküllőmegye).

Postă și cereți prețuri curente ilustrate. Din prețul curent se pot ceta scrisori de recunoștință din toate părțile țării; și așa toți cei ce doresc să comande pot cere mai întâi informațiuni dela persoanele cunoscute așa verbal ca și în scris, despre încrederea ce o pot avea în firma de sus.

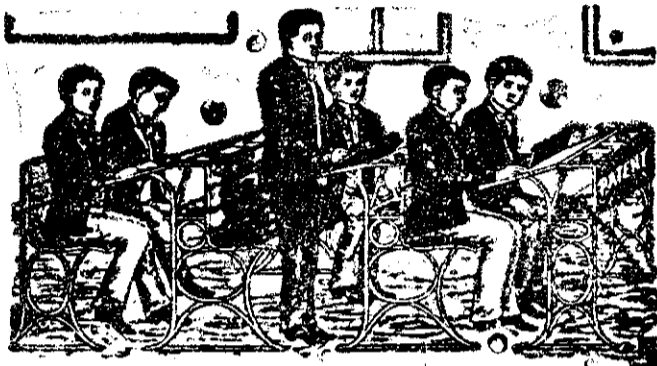
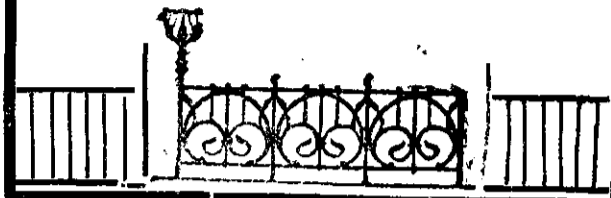
ILIE BURA,

lăcătuș artistic și pentru zidiri,

BISERICA-ALBĂ,

Strada Orșova Nr. 4. (casa proprie).

Primește ori-ce lucrări de bransa aceasta precum: strângerea cu fer a zidurilor, pregătirea de porți și garduri de fier, balcoane, trepți, îngrădiri de morminte, cămine și cuptoare etc. executate artistic și prompt. Primește totodată spre efectulre totfelul de reparaturi atingătoare în bransa aceasta pelângă preturi ieftine și serviciu pu actual.

Cele mai moderne
moblie de fier și aramă
și cele mai practice
bănci higienice de școală
și mobliarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se liferează numai de către firma

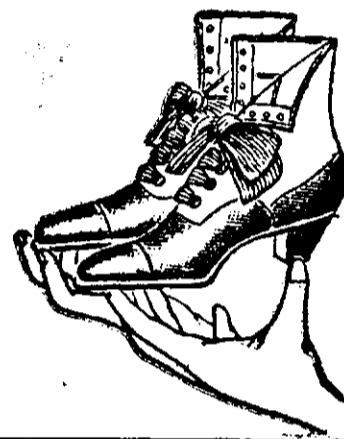
Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI FRANCEZE cusute cu mâna în atelierul propriu precum și GHETE GATA, format modern pentru bărbați, femei și copii. *Galoși, ghete comode și pentru gimnastică.* Mare magazin de gume renumite de Sullivan pentru focuri la ghete și creme excelente. Ghete pentru picioare neregulate și bolnave le pregătesc după măsură. La comande din provincie este destul a se trimite o gheată folosită. — Serviciu prompt.

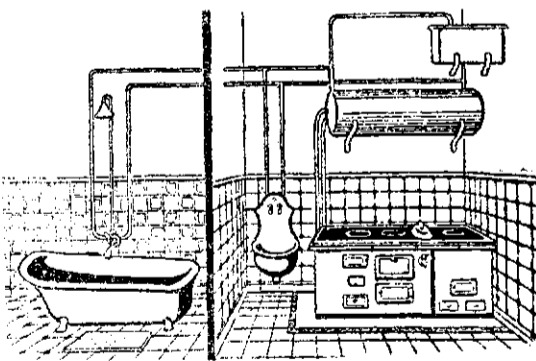

Prețuri solide și ieftine!

Frații Klubitschko

atelier pentru instalațiuni electrice și de altă putere, apadute, vane de scaldat, colorifer și canalizare. — Atelier de mașini, lucrări de aramă și lăcătușerie în SIBIU, Burgergasse Nr. 14.

Rugăm on. public pentru încredințarea ori-cărei lucrări de branșe. Totodată ne luăm voia ai atrage atențiunea asupra

clozetului rezistent la îngheț, invenție proprie. Brevetată sub Nrul. 53932.

Are calitățile: 1. Se poate monta în orice loc, fiind eschisă posibilitatea de a îngheța apa. 2. Prin spălarea repede folosește apă puțină. 3. În urma construcției simple, funcționează sigur și îndelungat. Este îndeosebi de recomandat la casele vechi, deoarece introducerea se face cu mică cheltuială. — Este deci interesul proprietarilor de case ca să caute a și aproviziona casa cu astfel de clozet.

Instalateurilor și negustorilor dau rabat.

Ne luăm voia mai departe de a recomanda în atenția onoratului public: vase de aramă, căldări de aramă și picioare pentru căldări de tinichea.

Executare solidă la orice lucrare!

Prima fabrică ungurească de cuțite de mașini și unelte de oțel. Fondată la 1859.

Bartusek Károly

Budapest, VI. ker. Dávid-utca 10. sz.

Singurul specialist în Ungaria pentru fabricarea de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului.

Unelte mele taie ca OTRAVA

și se potrivesc la ori-ce mașină pentru lucrarea lemnului, pentru-că sunt fabricate

din oțel de cea mai bună calitate. Astfel sunt: cuțitele pentru rindele de mașini, scobitoare; capete de cuțit, ferestraie de mână (horony) și lungime; sfredelire pentru sfredelirea de găuri adânci; cuțite de sfîșiere, unelte pentru sfredelire, crepare și fabricarea de cepuri, cu un cuvânt totfelul de unelte mecanice pentru lucrarea lemnului. — Preface și osiile țiitoarelor de cuțite în patru colțuri, oprite de serviciul superior de industrie, în osie cilindrică și fabrică, după comandă, nouă osii cilindrice pentru ținerea cuțitelor. Cuțite pentru compactorii.

Ori-ce deslușiri se dau în cel mai scurt timp.

„IANER” cremă neursuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de infierbânteli, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudrei. Bătă la baie, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețurile și e cu totul nesticăcioasă în culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreaței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă. La comanda să se noteze că părul încăruntit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

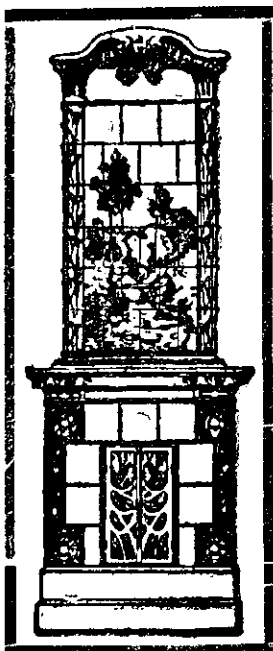
„Ianer” apă care face părul blond

Pentru a văpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alai Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárváros F6-ut 70.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Kolozsvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurând-ul totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Dacă stropești cu „FORHIN”

- I - ai mai puțină bătaie de cap,
- II - a lucru mai puțin,
- III - a cheltuială mai puțină!

deoarece „FORHIN”-ul este MICTURA DE BORDÓ adesea îmbunătățită. Se lipește ușor chiar și de frnzele umede. La ori-ce brumă poți se stropești, nelăsând nici un fel de sediment (drojdie). Mulțime de scrisori de mulțămire și recunoștință. Pregătim invenția drului Aschenbrandt de Rézkénpor și Bordolpor. Cere prospect gratuit și franco dela fabrica „FORHIN” BUDAPEST, VI., VAGZI-ÚT 93.

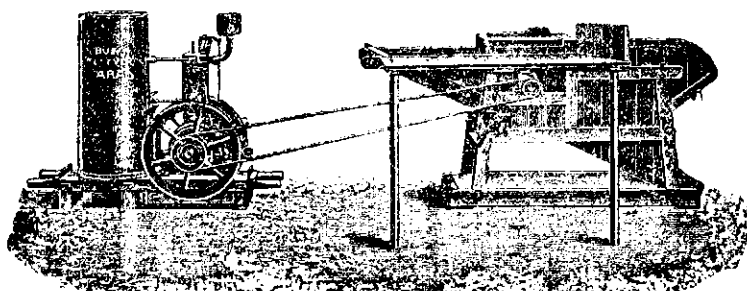
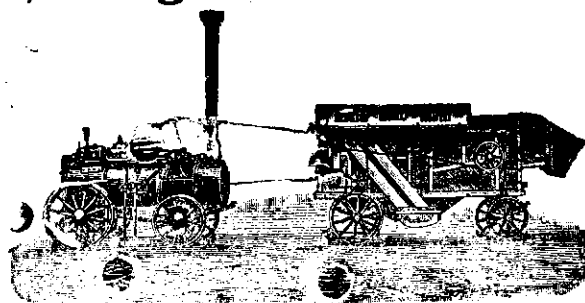
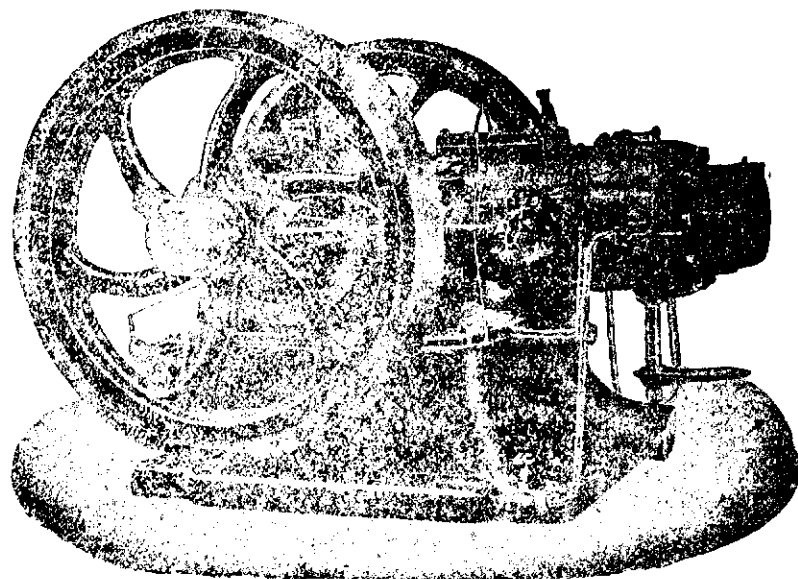
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agricole, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzin, cu oleiu brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre.

„BIHOREANA” inst. de credit și economii soc. pe acții, Oradea-mare.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »BIHOREANA«, societate pe acții în Oradea-mare, conforma dispoziției §-lui 19 din statute se invită la

a XIII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Oradea-mare la **14 Martie** 1912 st. n. la orele 10 înainte de amiază, în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei membrii pentru verificarea procesului verbal și alor 3 scrutinători pentru actul de alegere.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul comitetului de reviziune despre examinarea computului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirii profitului.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1912.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcțiunii este a se întrebuița suma amintită în §-ul 61. punctul 6.
7. Fixarea plății membrilor din direcțiune și comitetul de reviziune.
8. Propunerea direcțiunii referitor la fuzionarea cu institutul de credit și economii »ARINA«.
9. Propunerea direcțiunii referitor la urcarea capitalului social dela 1.200.000 coroane la 2.000.000 coroane
10. Modificarea §§-lor 6, 26, 35, 36, 38 și 46 din statute.
11. Alegerea unui membru în direcțiune în locul repositatului *Moise Nyes* pe restimp de patru ani.
12. Alegerea alor 5 membrii în comitetul de reviziune pe restimp de 3 ani.

Se atrage atențiunea domnilor acționari la următoarele dispoziții din statute :

§. 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca acționarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin cu 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depună pe lângă revers la direcțiunea institutului, respective la locurile designate de direcțiune, acțiunile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiunile depuse la locurile designate de direcțiune, se vor lua în considerare numai încât reversul despre depunere, cel mult în ziua premergătoare adunării generale s'a depus la institut.

În legătură cu dispozițiile §-lui 24 din statute, avem onoare a notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 24 Februarie 1912 pentru depunerea respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere, s'au designat în acest an, respective au fost rugate, institutele »Albina«, »Victoria«, »Silvania«, »Economul«, »Oraviciana«, »Patria«, »Timișiana«, »Drăganul și Capitlul gr. cat. rom. din Oradea-mare.

Oradea-mare, 24 Februarie 1912.

DEBIT		CONTUL-BILANȚ.		CREDIT	
Cassa în număr	139441 89	Capital social	1200000		
Giro-Conto la Banca Austro-Ung.	4776 51	Fondul de rezervă*	260000		
Cassa de păstrare postală	225 92	Fondul special de rezervă	30000		
Cambii de bancă	4753292 41	Fondul pentru zidirea casei institutului	5000		
Credite hipotecare	615041	Fondul de penziuni**	63000	358000	
Imprum. hip. pe amortizare	140066 02	Depuneri spre fructificare		2497928 98	
Credite de cont-curent	195726	Cambii reescomptate		1970514	
Credite pe efecte	14463	Lombard		52000	
Credite pe oblig. cu caventați	8693	Imprum. hip. pe amort. cedate		1100482	
Efecte proprii	218120	Depozite de cassă		19201 24	
Imobile	192880	Dividende neridicate		2150	
Mobilier și recvizite	5597	Saldul intereselor tranzitoare		53330 41	
Diverse conturi debitoare	307789	Profit transpus din anul 1910	4255 76		
		Profit net	123015 43	127271 19	
	6291400 64			6291400 64	

DEBIT		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT	
4% interese la fondul de rezervă	9840	Profit transportat din 1910.	4255 76		
Interese de reescompt	77679 57	Interese:			
lombard	853 85	dela cambii de bancă	343475 31		
după credite pe amort. cedate	556 58	credite hipotecare	52117 77		
depuneri	111784 40	pe efecte	1236 53		
Contribuție	32514 15	personale	918 58		
10% dare după interese de depuneri	11177 84	pe cont-curent	12314 30		
Salare (pentru funcționari, membri în direcțiune și comitetul de reviziune)	47464 45	amortizare	9225 38		
Spese curente (tip., porto, luminat, încălzit, telefon etc.)	15683 79	după capitale elocate la alte			
Chirie	3700	institute (70% scutite de dare)	399 87	419687 74	
Marce de prezență	4008	Venitul imobilelor (darea plătită)		11039 40	
Descrieri	2161 69	Interese după efecte proprii (scutite de dare)		6522 20	
Profit transportat din 1910	4255 76	Provizioane		3190 41	
Profit net	123015 43				
	444695 51			444695 51	

Dr. Coriolan Pap m. p.
director executiv

Oradea-Mare, la 31 Decembre 1911.

Ioșif Diamandi m. p.
prim contabil

DIRECȚIUNEA:

Nicolau Zigre m. p.
președinte.

Aloiziu Nyisztor m. p.

Samuil Ciceronescu m. p.

Pețru Pantya m. p. Andrei Horvath m. p. Dr. Nicolau Popovici m. p. Ioșif Moldovan m. p. Mihail Pavel m. p.

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-Mare la 24 Ianuarie 1912.

COMITETUL DE REVIZIUNE:

Toma Păcală m. p.
președinte.

Petru Popescu m. p.

Sava Raicu m. p.

Dr. Valeriu Hetco m. p.

Stefan Tășiedan m. p.

Ioșif Lissal m. p.
revizor expert al Solidarității.